

APULZE

ČASOPIS PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie)
ISSN 1339-3448 (online vydanie)
Evidenčné číslo: EV 2836/08
Periodicita vydávania: päťkrát ročne

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove,
Ul. 17. novembra 15
080 01 Prešov
IČO 17 070775

Redakcia: Anna Polačková (šéfredaktorka)
Peter Halík (zástupca šéfredaktorky)
email: redakcia@unipo.sk

Redakčná rada: František Franko, Michal Hospodár,
Viktória Košová, Peter Kónya, Katarína Mayer,
Jana Mitriková, Iveta Ondriová, Radoslav Rusňák, Peter Sasák,
Ladislav Suhányi, Maroš Šip, Lenka Tlučáková

Jazyková korekcia: Veronika Drábová

Obálka a sadzba: Marek Sedlák

Foto na obálke: Marcel Mravec

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov, s.r.o

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah
príspevkov nezodpovedá redakcia.
Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu
akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

Prispievatelia posielajú svoje príspevky e-mailom na adresu
šéfredaktorky časopisu (ak ide o celouniverzitné témy) alebo
na adresy členov redakčnej rady za jednotlivé fakulty, s tým,
že téma príspevku by mala korešpondovať so zameraním
a prácou danej fakulty, ktorú člen redakčnej rady zastupuje.

Kontakty:

Príspevky o PU a všeobecné témy – Mgr. Anna Polačková, PhD.
(anna.polackova@unipo.sk)

Príspevky o FF PU – Mgr. Peter Sasák
(peter.sasak@ff.unipo.sk)

Príspevky o GTF PU – doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.
(michal.hospodar@unipo.sk)

Príspevky o FHPV PU – PhDr. Katarína Mayer, PhD.
(katarina.mayer@unipo.sk)

Príspevky o FM PU – RNDr. Jana Mitriková, PhD.
(jana.mitrikova@unipo.sk)

Príspevky o PF PU – Mgr. Radoslav Rusňák, PhD.
(radoslav.rusnak@unipo.sk)

Príspevky o PBF PU – PhDr. ThDr. Maroš Šip, PhD.
(maros.sip@unipo.sk)

Príspevky o FŠ PU – Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.
(lenka.tlucakova@unipo.sk)

Príspevky o FZO PU – PhDr. Iveta Ondriová, PhD.
(iveta.ondriova@unipo.sk)

Príspevky zo života študentov PU – Bc. Viktória Košová
(koosova.viktoria@gmail.com)

Vážené kolegyně a kolegovia, milí študenti,

po dvoch mesiacoch od začiatku výučby je akademický rok v plnom prúde a aj keď to ešte pred niekoľkými dňami tak nevyzeralo, aj pohľad z okna nám pripomenie, že sa zimný semester blíži k svojim posledným týždňom. Naša univerzita začala tento semester s vynoveným atletickým štadiónom a jedným čiastočne rekonštruovaným študentským domovom, v ktorom sa po počiatočných ťažkostiach už zabývali tí šťastnejší študenti. Tí ďalší si budú musieť počkať do nasledujúceho roku na ukončenie rekonštrukcie druhého internátu. Keďže veríme, že po pridelení celej sumy sľúbených financií, dôjde k úplnému zrekonštruovaniu oboch študentských domovov na Ul. 17. novembra. V ovzduší rezonujú ešte výsledky komunálnych volieb a v akademickom prostredí dva nové zákony, ktoré budú v nasledujúcich mesiacoch a možno i rokoch určovať rámce pôsobenia našich vysokých škôl. Zatiaľ sú však do istej miery rovniciou o niekoľkých neznámych, vrátane dlho očakávanej akreditačnej agentúry. Čo však isté je, že najbližšie dni budú ako každoročne mimoriadne náročné, plné záverečných či zápočtových písomiek, záverečných prác, dobiehania zameškaných tém prednášok a cvičení, ročných správ výskumných projektov či intenzívnejších publikačných aktivít. Verím, že tieto a ďalšie starosti a problémy bežných dní všetci tak ako každoročne úspešne zvládneme, aby sme sa mohli tešiť na adventný a vianočný čas a jeho neopakovateľnú atmosféru.

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNYA, PhD.
rektor PU

Vydavateľ univerzitného časopisu NA PULZE je prevádzkovateľom, ktorý spracúva osobné údaje podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES. Autori príspevkov majú právo byť označení ako autori a rozhodnúť o spôsobe takéhoto označenia. V prípade, že autor príspevku zašle do redakcie príspevok, v znení ktorého uvedie svoje autorstvo spolu s menom, priezviskom a akademickým, či vedeckým titulom, s príspevkom budú zároveň zverejnené aj tieto údaje autora. Pravidlá spracúvania osobných údajov sú dostupné na webovom sídle vydavateľa: <http://www.unipo.sk/odkazy/ochrana-os-udajov>. Osobné údaje autorov budú prevádzkovateľom spracúvané najdlhšie rok po skončení vydávania univerzitného časopisu NA PULZE.

OBSAH

na pulze univerzity

Prešovská univerzita otvorila 22. akademický rok.....	2
Cena rektora Prešovskej univerzity v Prešove za rok 2017	4
Príhovor rektora na otvorení akademického roka 2018/2019....	6
Na webe záleží.....	10
Novovymenovaní profesori na Prešovskej univerzite	12
Športový areál PU sa po rokoch dočkal rekonštrukcie	14
Historické stretnutie.....	16

na fakultách

Manažment 2018	18
Svetový kongres: Association for Borderlands Studies.....	20
Významné výročie	21
Opäť bližšie k Poľsku.....	22
Cena Literárneho fondu pre doc. Kotuliča	23
Návšteva z Vietnamskej akadémie spoločenských vied.....	24
Konferencia Sacrum a príroda na Zemplíne.....	25
Súčasný trendy a výzvy v katolíckej teológii a religionistike	26
10. ročník študentskej vedeckej konferencie	27
Otvorenie akademického roka na PBF	28
Stretnutie zahraničných teologických fakúlt.....	29
Duchovná obnova pedagógov GTF.....	29

veda a výskum

20 rokov bibliografie publikačnej činnosti PU.....	30
Prezentácia výsledkov projektu APVV	31

umenie a literatúra

Jedinečná dvojvýstava k 100. výročiu Československa.....	32
Premiéra diel kremnických skladateľov 17. storočia.....	34
Študentské divadlo zarezonovalo na festivale	36

osobnosť

Radoslav Klamár:	
Na diskusiu stačí aj jedna mapa.....	38

úspešný absolvent

Rozhovor s úspešným absolventom	41
---------------------------------------	----

oči študentov

Erasmus na Karlovej univerzite	42
Konferencia očami študentky.....	43
Sociálna práca bez predsudkov.....	44
Letná stáž v zahraničí	44
Odborná stáž vďaka ERASMUS+	45
Slovensko a svet očami známeho reportéra Andreja Bána	46

šport

Vôbec nie sme mini.....	48
Bavme deti atletikou	49

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA OTVORILA 22. AKADEMICKÝ ROK

V utorok, 19. septembra, Prešovská univerzita (PU) v Prešove oficiálne vstúpila do nového akademického roka. Na slávnostnom podujatí ocenila vedecko-pedagogických pracovníkov i študentov, rekapitulovala, predstavila svoje plány a vízie.

Otvorenie akademického roka sa na PU už tradične spája so slávnosťou, ktorá sa odohráva v priestoroch Divadla Jonáša Záborského za prítomnosti takmer 500 hostí zo Slovenska, Čiech, Poľska, Maďarska, Rumunska či Ukrajiny. Nebolo tomu inak ani tento rok, kedy sa otvorenia 22. akademického roka okrem univerzitných vedecko-pedagogických zamestnancov a študentov zúčastnili aj najvyšší akademickí funkcionári slovenských i zahraničných vysokoškolských inštitúcií, vedecko-výskumní partneri, predstavitelia štátnej, verejnej správy a územnej samosprávy, zástupcovia cirkví, náboženských spoločností či podnikateľskej sféry.

Bilancovanie a nové výzvy

„Stojíme na prahu nového akademického roka, čo nám opäť dáva príležitosť pre rekapituláciu, zhodnotenie a posúdenie dosiahnutých výsledkov, no najmä zamyslenie sa nad výzvami, očakávaniami a plánmi pre nasledujúce obdobie,“

zaznelo, po privítaní prítomných hostí, z úst rektora PU Petra Kónyu. Z tých najvýznamnejších výsledkov, ktoré univerzita v uplynulom roku dosiahla vyzdvihol úspech v internacionalizácii vzdelávania, keď v uplynulom roku študovalo na PU takmer 600 zahraničných študentov pri medziročnom náraste takmer 100%, vďaka čomu predbehla univerzity, tradične vyhľadávané študentmi z cudziny. „V oblasti vedeckého výskumu sa nám opäť podarilo mierne zvýšiť počet domácich grantových projektov, pričom na ich riešenie sme získali viac ako jeden milión eur. V uplynulých týždňoch rezonovalo meno našej univerzity doma aj v zahraničí v súvislosti so zaregistrovaním jedinečnej odrody rumančeka – Lianky,“ rekapituloval dosiahnuté výsledky rektor. Zároveň upriamil pozornosť na snahu vedenia univerzity neustále zlepšovať a modernizovať svoju infraštruktúru. „Po rekonštrukcii auly vo Vysokoškolskom areáli, sme ukončili a sprevádzkovali budovu

Unipolab ako súčasť vedeckého parku Technicom. V prvých mesiacoch tohto roku prebehla aj dlho očakávaná výstavba prístupovej cesty k Rektorátu univerzity s vytvorením niekoľkých desiatok parkovacích miest. S výdatnou pomocou Prešovského samosprávneho kraja, sa nám podarilo modernizovať viacúčelový športový areál s atletickou dráhou a niekoľkými ihriskami,“ pokračoval rektor. Ako doplnil, v priebehu leta bola realizovaná rekonštrukcia jedného osemposchodového bloku tzv. nového internátu, ako vôbec prvá ukončená modernizácia študentského domova z prostriedkov, uvoľnených vládou SR. Z rovnakých prostriedkov začína v súčasnosti modernizácia frontálneho traktu starého internátu. „Od letných prázdnin prebieha rozsiahla prestavba, vrátane zatepľovania, výmeny strechy a rekonštrukcie fasády starého internátu, realizovaná zo štrukturálnych fondov EÚ. Z rovnakých zdrojov získala univerzita prostriedky aj na projekt parkovej

úpravy námestia v campuse na Ull. 17. novembra, ktorá by sa mala realizovať v prvých mesiacoch nového roku. Ešte do konca roka by sme chceli z vlastných prostriedkov postaviť nové parkovisko pri budove VŠA s takmer trojnásobným počtom parkovacích miest oproti súčasnému stavu,“ sumarizoval plány na najbližšie obdobie rektor Kónya. V rámci svojho príhovoru neopomenul ani aktuálne problémy vysokého školstva na Slovenku. Na záver sa poďakoval vedecko-pedagogickým zamestnancom za ich mimoriadne náročnú a finančne stále málo ohodnotenú prácu, vykonávanú často pod silným časovým a psychickým tlakom. Prihovoril aj prítomným študentom, ktorým zaželel nezabudnuteľné roky univerzitných štúdií s výbornými študijnými výsledkami, zamestnancom veľa pracovných úspechov a všetkým prítomným pevné zdravie. Auditóriu sa prihovoril aj štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Peter Krajňák: „Ako dobre viete, k Prešovskej univerzite mám naozaj blízky vzťah. Je to moja alma mater, a ako Prešovčanovi mi taktiež záleží na tom, aby sa úspešne rozvíjala a napomáhala aj pri rozvoji celého regiónu“, uviedol štátny tajomník. Zároveň pripomenul, že parlament

minulý týždeň opätovne schválil dva zákony, ktoré významným spôsobom menia vysokoškolské prostredie na Slovensku. „Verím, že Prešovská univerzita bez problémov zvládne tieto zmeny a využije ich v čo najširšej miere na prospech svojich študentov,“ doplnil Krajňák. S príhovor vystúpila aj primátorka mesta Prešov Andrea Turčanová, ktorá si z rúk rektora univerzity zároveň prevzala striebornú medailu za rozvoj spolupráce medzi PU a mestom Prešov. Zo zahraničných hostí predniesol príhovor prof. Ján B. Lášek, prorektor Karlovej univerzity v Prahe a György Végvári, prorektor pre strategický a vzdelávací rozvoj z Kaposvár Univerzity.

Udelenie Ceny rektora

Neodmysliteľnou súčasťou akademickej slávnosti je aj udeľovanie Ceny rektora, ktorá bola odovzdaná tridsiatim trom tvorivým zamestnancom univerzity za významný prínos v jednotlivých vedných odboroch, šiestim pracovníkom za vedecký výstup zamestnancov do 40 rokov, trom vedecko-výskumným pracovníkom za inováciu a vedecký objav, ale tiež štrnástim študentom za úspešnú reprezentáciu a mimoriadne výsledky. Cenou rektora bolo ocenených aj šesť katedrových webstránok.

Atmosféru akademickej slávnosti prítomným hosťom spríjemňoval kultúrny program, v ktorom sa predstavila malá skupina Speváckeho zboru sv. Romana Sladkopevca z Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU.

* * *

Výučba v zimnom semestri prebieha od 17. septembra do 14. decembra 2018. Po nej bude nasledovať skúškové obdobie od 17. decembra 2018 do 08. februára 2019. Vzdelávaciu činnosť v akademickom roku 2018/2019 zabezpečí 546 pedagogických zamestnancov. Z nich 58 profesorov, 130 docentov, 320 odborných asistentov, 9 asistentov, 23 domácich a 6 zahraničných lektorov.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: AVC CCKV PU

CENA REKTORA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE ZA ROK 2017

OCENENÍ ŠTUDENTI

Cena rektora bola
za vynikajúce výsledky v štúdiu
a za reprezentáciu univerzity
udelená týmto študentom:

Filozofická fakulta

Mgr. Matúš ADAMKOVIČ
Mgr. Ján ŽIVČÁK
Mgr. Eva HRUŠČOVÁ, PhD.

Gréckokatolícka teologická fakulta

Mgr. Jana LUKÁČOVÁ

Fakulta humanitných a prírodných vied

Mgr. Peter PETRUŠKA

Fakulta manažmentu

Mgr. Jakub HORVÁTH

Pedagogická fakulta

Bc. Mária MAMRILLOVÁ
Bc. Peter VATRAĽ

Pravoslávna bohoslovecká fakulta

Mgr. Marián DERCO

Fakulta športu

Marek KARLÍK

Fakulta zdravotníckych odborov

Mgr. Boris BRAJER
Bc. Marek BARAN
Bc. Peter KALINAJ
Bc. Renáta ZMIJOVÁ

OCENENÍ TVORIVÍ ZAMESTNANCI

Cena rektora bola udelená
tvorivým zamestnancom PU
za významný prínos vo vede
v týchto vedných odboroch:

humanitné vedy – filozofia a etika

prof. PhDr. Vasil' GLUCHMAN,
CSc. (FF PU)
Dr. h. c. prof. PhDr. Pavol
DANCÁK, PhD. (GTF PU)

humanitné vedy – teológia

doc. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel
PALA, PhD. (GTF PU)
doc. ThDr. Miroslav ŽUPINA, PhD.
(PBF PU)

humanitné vedy – jazykoveda a vedy o literatúre

doc. PhDr. Milan FERENČÍK, PhD.
(FF PU)

spoločenské vedy – sociológia

doc. Mgr. Kamil KARDIS, PhD.
(GTF PU)

pedagogické vedy

doc. PhDr. Eduard LUKÁČ, PhD.
(FHPV PU)
doc. PaedDr. Lenka
PASTERÁKOVÁ, PhD., MBA
(FHPV PU)
doc. RNDr. Renáta BERNÁTOVÁ,
PhD. (PF PU)

doc. Ing. Jana BURGEROVÁ, PhD.
(PF PU)

doc. PaedDr. Alica PETRASOVÁ,
PhD. (PF PU)

Mgr. Ivan ROPOVIK, PhD. (PF PU)
PaedDr. Ingrid RUŽBARSKÁ, PhD.
(PF PU)

spoločenské a behaviorálne vedy

prof. PhDr. Beáta BALOGOVÁ,
PhD. (FF PU)
Mgr. Gabriel BANÍK, PhD. (FF PU)
PhDr. Lubica ZIBRÍNOVÁ, PhD.
(FF PU)

doc. RNDr. Kvetoslava
MATLOVIČOVÁ, PhD. (FHPV
PU)

prof. RNDr. René MATLOVIČ,
PhD., LL. M (FHPV PU)

fyzika a vedy o Zemi

prof. RNDr. Marián REIFFERS,
DrSc. (FHPV PU)

vedy o živej prírode a ekológia

prof. RNDr. Jarmila BERNASOVSKÁ,
PhD. (FHPV PU)

doc. MUDr. Ján KMEC, PhD.,
MPH, mim. prof. (FZO PU)
RNDr. Michaela ZIGOVÁ, PhD.
(FHPV PU)

doc. RNDr. Iveta BOROŇOVÁ,
PhD. (FHPV PU)

Ing. Jozef OBOŇA, PhD. (FHPV PU)

ekonomické a manažérske vedy

doc. Ing. Dana KISELÁKOVÁ, PhD.

(FM PU)

Ing. Beáta ŠOFRANKOVÁ, PhD.

(FM PU)

doc. PhDr. Miroslav

FRANKOVSKÝ, CSc. (FM PU)

zdravotné vedy

PhDr. Silvia ŽULTÁKOVÁ, PhD.

(FZO PU)

Dr. h. c. prof. PhDr. Anna ELIAŠOVÁ,

PhD., DBA (FZO PU)

PhDr. Lívía HADAŠOVÁ, PhD.

(FZO PU)

PaedDr. Ivana FedurcovÁ, PhD.

(FZO PU)

vedy o športe

MUDr. Bibiana Vadašová, PhD. (FŠ PU)

Mgr. Pavol ČECH, PhD. (FŠ PU)

OCENENÍ VEDECKÍ ZAMESTNANCI DO 40 ROKOV

Cena rektora bola udelená za vedecký výstup zamestnancom do 40 rokov v týchto vedných odboroch:

humanitné vedy – filozofia a etika

Mgr. Pavol SUCHAREK, PhD. (FF PU)

pedagogické vedy

doc. PaedDr. Lenka

PASTERÁKOVÁ, PhD., MBA

(FHPV PU)

Mgr. Ivan ROPOVIK, PhD. (PF PU)

vedy o živej prírode a ekológia

Ing. Lenka BOBULSKÁ, PhD.

(FHPV PU)

RNDr. Lenka DEMKOVÁ, PhD.

(FHPV PU)

RNDr. Radoslav SMOLÁK, PhD.

(FHPV PU)

INOVÁCIE A VEDECKÝ OBJAV

Cena rektora za rok 2017 bola udelená za inováciu a vedecký objav v týchto vedných odboroch:

vedy o živej prírode a ekológia

doc. Mgr. Peter MANKO, PhD.

Ing. Jozef OBOŇA, PhD.

doc. RNDr. Ivan ŠALAMON, CSc.

NAJLEPŠIA KATEDROVÁ WEBSTRÁNKA

Cena rektora udelená za najlepšiu katedrovú webstránku:

Inštitút estetiky a umeleckej kultúry
FF PU v Prešove

Katedra aplikovanej edukológie
GTF PU v Prešove

Katedra geografie a aplikovanej
geoinformatiky FHPV PU v Prešove

Katedra environmentálneho
manažmentu FM PU v Prešove

Katedra praktickej a systematickej
teológie PBF PU v Prešove

Katedra urgentnej zdravotnej
starostlivosti FZO PU v Prešove

PRÍHOVOR REKTORA NA OTVORENÍ AKADEMICKÉHO ROKA 2018/2019

Excelentia Praeside Rei Publicae, Honorate Iudice Primarie Civitatis, Honorate Domine Secretarie Rei Publicae, Excelentiae Domini Consules, Excelentiae Illustri Domini Archiepiscopi et Episcopi, Domini et Dominae Ablegati, Rectores Magnifici, Decani Spectabiles, Honorabiles, Profesores, Docentes et Doctores Universitatis Nostrae, Studiosi Cari, Grati Amici et Hospites Almae Matris Nostrae!

Excelencia Vážený pán prezident, Vážená pani primátorka, Vážený pán štátny tajomník, Excelencie páni generálni a honorárni konzuli, Excelencie vážení páni arcibiskupi, biskupi a zástupcovia cirkví, Vážení páni a panie poslanci a poslankyne, Magnificencie rektori, Spektability dekaní, Honorability, Vážení zamestnanci univerzity, milí študenti, ctení priatelia a hostia našej Alma Mater!

Dovoľte mi, prosím, aby som sa, ako aj po minulé tri roky, v prvom rade Vám všetkým poďakoval za to, že ste poctili svojou prítomnosťou našu akademickú slávnosť. No moje poďakovanie Vám, predstaviteľom verejnej a štátnej správy, cirkví a náboženských spoločností, zástupiteľských úradov, poslancom Národnej rady, vyššieho územného celku a mestského zastupiteľstva, rektorom, prorektorom a dekanom zahraničných a slovenských univerzít a predstaviteľom podnikateľskej sféry, patrí aj za priazeň a pomoc, ktorú našej univerzite dlhodobo prejavujete, Vám profesorom, docentom a ďalším pedagogickým i nepedagogickým zamestnancom univerzity za Vašu prácu, odvádzanú pre našu Alma Mater a Vám, milí študenti, že ako naši poslucháči šírite a po absolvovaní štúdia ďalej budete šíriť dobré meno našej univerzity.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia, ctení hostia, milí študenti,

Stojíme na prahu nového akademického roka, čo nám opäť dáva príležitosť pre rekapituláciu, obzretie sa do minulosti, zhodnotenie a posúdenie dosiahnutých výsledkov, skonfrontovanie svojich úmyslov s realitou, no najmä zamyslenie sa nad výzvami nadvrhujúcich dvanástich mesiacov, naše vyhliadky, očakávania a plány pre nasledujúce obdobie. Uplynulý rok sa na našej univerzite niesol v znamení jej dvadsiateho jubilea a tristošesťdesiatročného výročia prvej vysokoškolskej vzdelávacej inštitúcie v našom meste. Viac ako inokedy sme si tak na rôznych úrovniach a na rozličných podujatiach pripomínali udalosti z dávnejšej

i bližšej minulosti. Keďže aj v tomto roku nás médiá neustále upozorňujú na osmičkové výročia našej histórie, neodpustím si na úvod svojho krátkeho vystúpenia niekoľko historických súvislostí.

Pred štyrmi storočiami sa začala tridsaťročná vojna, udalosť na prvý pohľad veľmi vzdialená, o ktorej poväčšine iba veľmi málo vieme. Po prvý raz v dejinách boli vtedy krajiny starého kontinentu uvrhnuté do celoeurópskeho konfliktu a ten ho za tri desaťročia nenávratne zmenil. Táto katastrofa začala pritom udalosťami v Prahe, do ktorých sa aktívne zapojil aj vtedajší rektor Karlovej univerzity, pôvodom z dnešného Slovenska, Ján Jesenius. I on, podobne ako jeho slávny predchodca v úrade, majster Jan Hus, skončil onedlho svoj život na popraviske, a to o nič menej drastickým spôsobom: sťatím a rozštvrením.

Ani ďalšie významné „osmičkové“ výročia politických dejín neboli pritom vždy priateľské k univerzitám, vysokým školám, ich študentom a vyučujúcim. V revolúcii 1848 si tisíce z nich obliekli uniformy a zo škôl sa v lepšom prípade (ako napr. v Prešovskom evanjelickom kolégiu) stali improvizované nemocnice. Nesporne významný rok 1918, ktorý priniesol vznik prvej Československej republiky, znamenal na druhej strane zánik Prešovského kolégia ako vysokoškolského ústavu a odchod viacerých vysokých škôl z nášho územia. Zmena politických pomerov roku 1948 na štyri desaťročia ukončila akademické slobody a podriadila vysoké školstvo v celej republike diktátu komunistickej strany. Mnohí si potom pamätajú na dôsledky čistiek,

ktoré postihli vysoké školy, vrátane prešovských fakúlt vtedajšej UPJŠ počas tzv. normalizácie, nasledujúcej po okupácii vojskami Varšavskej zmluvy pred päťdesiatimi rokmi. Nesporne však nájdeme aj iné udalosti v „osmičkových“ rokoch, ktoré mali pozitívny dopad na vývin vysokého školstva a nemalý význam v dejinách našej Alma Mater. Takým bolo nesporne nariadenie vlády z r. 1958 o vytvorení novej univerzity na východe Slovenska s dvoma fakultami, z ktorých jedna mala vzniknúť v Košiciach a druhá v Prešove. Nesmierne dôležitým výročím nielen pre našu univerzitu, ale i pre naše mesto a celé Slovensko je dvestoročné jubileum vzniku gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove. Existencia biskupstva výrazne prispela ku kultúrnemu rozvoju mesta a integrovala intelektuálne sily gréckokatolíkov z niekoľkých severovýchodných stolíc vtedajšieho Uhorska. Vďaka nemu vznikol o niekoľko desaťročí kňazský seminár a teologická akadémia, ktorá sa stala nielen priamou predchodkyňou gréckokatolíckej teologickej fakulty našej univerzity, no zároveň druhou a po zániku kolegiálnych fakúlt na takmer tri desaťročia jedinou vysokou školou v Prešove. Vychovala stovky vzdelaných kňazov a učiteľov, nielen pre svoju cirkev ale pre celú krajinu a stala sa základom našej najstaršej fakulty. Práve v tomto týždni vrcholia slávnostné podujatia, venované výročiu biskupstva a som rád, že sa na nich zúčastňuje aj naša univerzita.

Univerzity v súčasnom svete, najmä však v Európe, kde disponujú stáročnou minulosťou, sú popri cirkevných a niektorých ďalších inštitúciách,

jedným z článkov, bezprostredne spájajúcich dnešnú západnú civilizáciu s jej priamou predchodkyňou z neskorého stredoveku. Aj keď sú na prvý pohľad stále veľmi podobné svojim klasickým predchodcom, počas stáročnej púte prekonali aj univerzity, ako vrcholné vzdelávacie, kultúrne a výskumné inštitúcie viaceré rozsiahle zmeny, udržali si však svoje hlavné atribúty, medzi ktoré patria najmä akademické slobody, zahŕňajúce aj slobodu bádania, tvorby a vlastnú samosprávu. Keďže vo väčšine európskych krajín sú (alebo aspoň väčšina a najvýznamnejšie z nich) sú univerzity verejnými inštitúciami, naďalej ostávajú závislými na vonkajších podmienkach, na štátnej moci, spoločenskej klíme a jej zmenách. Z toho priamo vyplýva závislosť univerzít a celého vysokého školstva od štátnych financií, resp. časti štátneho rozpočtu, ktorú sa konkrétna vláda v konkrétnych podmienkach rozhodne vyčleniť na zabezpečenie ich fungovania. Potreby moderného vedeckého výskumu, budovanie a udržiavanie jeho infraštruktúry, či zakotvenie v popredných medzinárodných vedeckých periodikách výrazne zvyšujú nároky na financovanie vedeckovýskumnej činnosti univerzít. V tej istej miere pritom rastie finančná náročnosť vzdelávacieho procesu s moderne vybavenými učebňami, laboratóriami a internátmi s patričnou infraštruktúrou a zázemím. Spolu s masifikáciou vysokoškolského štúdia to všetko v súčasnosti kladie zvýšené nároky na zriaďovateľov univerzít, ktorým je vo väčšine prípadov štát. Vysoká, resp. stále sa zvyšujúca finančná náročnosť vysokého školstva sa v trhovej ekonomike v poslednom štvrtstoročí stáva predmetom rastúceho záujmu, resp. kritiky ekonómov, politikov, médií i verejnosti. Univerzity sú obviňované z neefektívneho mŕňania verejných zdrojov, slabého reflektovania potrieb spoločnosti a podnikateľskej sféry, odtrhnutosti od praxe, nízkej výkonnosti i kvality vedeckého výskumu a vzdelávania a pod. Politici a ekonómovia v uplynulých dvoch desaťročiach najmä v západných krajinách videli riešenie týchto skutočných alebo vykonštruovaných problémov predovšetkým vo dvoch zmenách: v manažérskom ria-

dení univerzít a rôznych systémoch merania výkonu vo vede a výskume. Práve tieto dva princípy, ktoré sa stále častejšie objavujú v najvyššom riadení vysokého školstva, hrozia deštrukciou klasického modelu univerzít, siahajúceho stáročia do minulosti, vrátane autonómie, samosprávy a slobody bádania a v skutočnosti ich tak môžu ohroziť viac, než spomínaná fyzická likvidácia nepohodlných akademických funkcionárov v minulosti.

Manažérske riadenie znamená najmä postupné nahrádzanie volených funkcionárov univerzít na rôznych stupňoch (niekde až po riaditeľov ústavov) profesionálnymi, „univerzálnymi“ manažérmi, namiesto akademikov. Zakladá sa totiž na predpoklade, že akademici, ktorí dokážu síce zvládnuť nesmierne náročné výskumné úlohy, riešiť jedinečné projekty, písať priekopnícke monografie a produkovať stále nové objavy, nie sú schopní manažovať svoje vlastné pracoviská. Aplikácia tohto modelu potom všade vedie (a viedla) k likvidácii časti teoretických vied, odbúravaniu akademickej kultúry a v konečnom dôsledku i deštrukcii akademických slobôd a akademickej samosprávy. Tento prístup ignoruje skutočnosť, že univerzity, okrem udržiavaných budov, výskumnej infraštruktúry a internátov znamenajú predovšetkým akademikov na rôznych pozíciách, ktorí vnášajú do materiálno-technickej základne akademický duch a najlepšie vedia riadiť a spravovať svoje inštitúcie. Netreba zdôrazňovať, že manažérske riadenie tak v pomerne krátkom čase môže znamenať zánik univerzít v podobe, v akej ich poznáme už niekoľko storočí. Je sporné, nakoľko univerzity, premenené takto na akési „výrobné závody“, budú ešte schopné plniť svoje hlavné úlohy a ostanú centrami slobodného bádania a univerzálnej vzdelanosti.

Snaha nájsť systém, vhodný na meranie výkonu univerzitnej vedy a výskumu plynie z (na prvý pohľad) legitímneho úsilia podrobiť kontrole využívanie verejných financií, v nemalom objeme vynakladaných na prevádzku vysokých škôl. Východiskom tohto prístupu je názor, že v trhovej ekonomike je možné merať efektivitu všetkých výdavkov. To ve-

die ku rôznym koncepciám modelov merania výsledkov vedeckého výskumu, ktoré sa následne vo finančnom vyjadrení stávajú súčasťou tzv. metodiky štátneho rozpočtu. Vytvára sa pritom konkurenčné prostredie pre celé vysoké školstvo, v ktorom sa jednotlivé univerzity každoročne uchádzajú o svoj diel financií. Tento prístup však v sebe skrýva niekoľko závažných rizík. Predovšetkým núti univerzity k rezignácii na dlhodobé výskumné ciele, ktoré nie sú dostatočne kryté prostriedkami z projektov a štátneho rozpočtu. Vytvára krátkodobé výskumné stratégie, motivované cieľom zmocniť sa čím väčšieho podielu z ponúkaných verejných zdrojov, určených každoročne na prerozdelenie. Pri grantovej úspešnosti od 10 do 20 percent vedie potom ku všeobecne rozšírenej skepse, rozčarovaniu a demotivácii veľkej časti akademikov a výskumných zamestnancov. Tú ešte stupňuje chaos a neistota, vznikajúce pri každoročných, hoci i drobných zmenách kritérií hodnotiaceho procesu. Vedľajším produktom pokusov o meranie výsledkov vedeckého výskumu je potom budovanie nie zanedbateľného úradníckeho aparátu na celoštátnej úrovni, spravidla úplne odtrhnutého od skutočnej vedy a zahlcovanie akademikov novými, neproduktívnymi činnosťami (povestné zbieranie a počítanie čiarok) na úrovni univerzít. Univerzity a ich tvoriví zamestnanci sa tak dostávajú pod permanentný tlak produkovania čím „bonitnejších“ výstupov vedeckého výskumu, so stále nižším dôrazom na obsah na úkor formy (publikovaných v čo najlepšie hodnotených časopisoch), a to v čo najkratšom čase. Tento tlak spolu s ďalšími vonkajšími okolnosťami spôsobuje viaceré deformácie v akademickom prostredí. Okrem potláčania dlhodobého kvalitného a finančne náročnejšieho, avšak o to významnejšieho výskumu je to zamieňanie kvality výskumu s krátkodobým, no merateľným finančným efektom jeho výsledkov. Vytvorenie konkurenčného prostredia pri získavaní verejných zdrojov hrozí deformáciami vzťahov medzi univerzitami a ich pracovníkmi, a to aj pri ich úplne odlišnom profile. Konkurenčné prostredie pri tzv. hodnotení či meraní výstupov vysoko-

školskej vedy a následné vytváranie rôznych rebríčkov výkonných a menej výkonných univerzít, často bez zohľadnenia ich úplne rozdielnych profilov, vedie k nie práve správne presvedčeniu o parazitovaní časti vysokého školstva na štátnych financiách. Tento názor potom ďalej šíria médiá a pomáhajú potom živiť názory o zbytočnosti časti, podľa nich menej výkonných vysokých škôl. Takmer všetky systémy merania kvality vedy a výskumu, alebo aspoň ich väčšina majú niekoľko závažných nedostatkov. Prvým z nich je ten, že v mnohých prípadoch je efektivita vedeckého bádania, najmä v teoretických (osobitne humanitných a spoločenských) vedách v krátkodobom horizonte nemerateľná a už vôbec sa nedá vyjadriť v peniazoch pre potreby nasledujúceho roka. Ďalej tieto systémy spravidla nerobia náležité alebo žiadne rozdiely medzi jednotlivými skupinami vedných odborov, s ich špecifickou výskumnou a publikačnou kultúrou. Obmedzujú sa pritom na kvantifikačné a formálne kritériá, ako sú skupiny vedeckých časopisov, množstvo článkov či citácií, tzv. renomované vydavateľstvá a pod., pričom ignorujú obsah hodnotených publikačných výstupov. Spolu s manažérskym riadením tak dlhodobé zavedenie a ďalšie rozšírenie merania výstupov vedy a výskumu paradoxne skrýva v sebe nebezpečenstvo obmedzovania skutočného vedeckého výskumu univerzít a ich slobodného bádania. Pri zohľadnení legitímnych požiadaviek štátu a verejnosti na kontrolu využitia verejných zdrojov, poskytovaných univerzitám by sa mali stabilnou a najsilnejšou zložkou diskusie o ich preverovaní stať práve akademici, popri ekonómoch a politikoch, ktorí však sú doteraz skôr marginalizovaní alebo z neho dokonca vylúčení. Nemôžem nespomenúť, že s pokusmi o meranie kvality výstupov vedeckovýskumnej činnosti, ktorých výsledky sú každoročne súčasťou metodiky delenia dotácie zo štátneho rozpočtu pre vysoké školy, máme na Slovensku už niekoľkoročné skúsenosti. Tie zahŕňajú rovnako nerozlišovanie medzi skupinami odborov a ignorovanie ich špecifik, spôsobujúce diskrimináciu najmä

humanitných a spoločenských vied, ako aj neúmerné povyšovanie jednej skupiny vedeckých časopisov nad iné, každoročné zmeny či aspoň upravovanie kritérií hodnotenia a iné. Netreba zdôrazňovať, že každoročná zmena výšky dotácie zo štátneho rozpočtu podľa výkonového modelu komplikuje univerzitám dlhodobejšie strategické plánovanie rozvojových aktivít, výstavbu či kúpu nehnuteľností. Popri tom každý rok realizované zmeny v metodike jej výpočtu minimálne zneisťujú vysoké školy pri hľadaní optimálneho nastavenia vedeckovýskumných aktivít na dlhšie časové obdobie. Možno je pri hľadaní systému hodnotenia výstupov vedy namiesto jedna systémová otázka, čo má byť vlastne hlavnou úlohou slovenskej vedy, financovanej z verejných zdrojov. Súčasnú hodnotenie jej produkcie bez výraznejšej reflexie rozdielov medzi skupinami vedných odborov, ich výskumných metód, postupov a publikačnej kultúry, diskvalifikuje najmä humanitné, spoločenské a ďalšie vedy, nevyhnutné okrem iného aj pre utváranie štátneho a národného povedomia, ktoré je nižšie ako u našich susedov. Fetišizovanie skupiny tzv. karentovaných časopisov pred inými, vrátane periodík, registrovaných v serióznych citačných databázach, bez ohľadu na skutočný obsah a vedeckú hodnotu publikácií, vytvára nezdravé výskumné prostredie, akcentujúce kvantifikačné kritériá bádania pred úsilím o dosiahnutie kvality jeho výsledkov. Je sporné, či skutočne články v istých časopisoch v spoluautorstve aj niekoľko stoviek výskumníkov majú naozaj vyššiu hodnotu a prinášajú štátu väčší ošoh, než priekopnícke vedecké monografie, spracúvajúce doteraz neprebádané témy z literatúry, jazykovedy, histórie alebo súčasných demografických, geografických, sociologických a iných aspektov vývoja našej krajiny. Hodnotenie vedeckých výkonov, poškodzujúce humanitné a spoločenské odbory, s karentmi, kvartilmi a ďalšími z roka na rok sa meniacimi kritériami je realitou nášho vysokého školstva, rovnako ako každoročný zápas univerzít o financie z dotácie štátneho rozpočtu a grantových schém, ktoré im umožňujú síce

spravidla udržanie zamestnanosti a zabezpečenie krátkodobých výskumných projektov, v žiadnom prípade však nie veľkorysejší rozvoj, s modernizáciou priestorov a údržbou výskumnej infraštruktúry. Známe latinské príslovie hovorí: *Tempora mutantur et nos mutamur in illis* (Časy sa menia a my sa meníme s nimi). Tak ako sa mení svet okolo nás, mení sa aj naša univerzita, resp. my ju a sami sa meníme s ňou. Dovoľte mi, aby som pri príležitosti otvorenia akademického roka spomenul aspoň niektoré z najvýznamnejších výsledkov, ktoré univerzita v uplynulom roku dosiahla. Podľa údajov z konca októbra minulého roka ostala treťou najväčšou univerzitou na Slovensku a vôbec najväčšou mimobratislavskou vysokou školou podľa počtu študentov bakalárskeho a magisterského štúdia a štvrtou spolu s doktorandmi. Nemalé úspechy zaznamenala univerzita v internacionalizácii vzdelávania, keď v uplynulom roku študovalo u nás takmer 600 zahraničných študentov pri medziročnom náraste takmer 100%, vďaka čomu sme predbehli univerzity, tradične vyhľadávané študentmi z cudziny. V oblasti vedeckého výskumu sa nám opäť podarilo mierne zvýšiť počet domácich grantových projektov, pričom na ich riešenie sme získali viac ako jeden milión Eur. Podobne ako pred rokom preletela v lete médiami správa o novej odrode mäty Kristínke, v uplynulých týždňoch rezonovalo meno našej univerzity doma aj v zahraničí v súvislosti so zaregistrovaním jedinečnej odrody rumančeka – Lianky. Po prvom vedeckom časopise, zaradenom do prestížnej textovej databázy Scopus, sa nám podarilo zaregistrovať do nej ďalšie dva a do Web of Science jeden náš časopis. Vedenie univerzity sa snaží stále zlepšovať a modernizovať svoju infraštruktúru. Je samozrejmé, že to, čo vyhovovalo potrebám prešovských fakúlt pred štyridsiatimi, či tridsiatimi rokmi, nemôže už z veľkej časti vyhovovať potrebám dnešnej univerzity. Týka sa to rovnako výskumnej infraštruktúry, výučbových priestorov, didaktickej techniky, no rovnako študentských

domovov (starých viac ako 50, resp. viac ako 40 rokov) i športovísk. Po rekonštrukcii auly vo Vysokomškolskom areáli na prahu predchádzajúceho akademického roku, sme ukončili a sprevádzkovali budovu Unipolab ako súčasť vedeckého parku Technicom, s jedinečným prístrojovým vybavením pre prírodovedné odbory. V prvých mesiacoch tohto roku prebehla dlho očakávaná výstavba prístupovej cesty k Rektorátu univerzity s vytvorením niekoľkých desiatok parkovacích miest. Po nútenom prerušení (nie z nášho zavinenia) sa od jesene obnoví rekonštrukcia univerzitnej športovej haly. S výdatnou pomocou Prešovského samosprávneho kraja, za čo jeho vedeniu a poslancom úprimne ďakujeme, sa nám v letných mesiacoch podarilo realizovať rekonštrukciu a modernizáciu viacúčelového športového areálu s atletickou dráhou a niekoľkými ihriskami, ktoré bude slúžiť nielen študentom a zamestnancom univerzity, ale aj obyvateľom mesta Prešov a širokej verejnosti z Prešovského kraja. V minulom akademickom roku získala univerzita prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ, na projekt parkovej úpravy námestia v campusu na Ul. 17. novembra, ktorá by sa mala realizovať v prvých mesiacoch nového roku. Ešte do konca roka by sme chceli z vlastných prostriedkov postaviť nové parkovisko pri budove VŠA s takmer trojnásobným počtom parkovacích miest oproti súčasnému stavu. V priebehu leta bola realizovaná rekonštrukcia jedného osemposchodového bloku tzv. nového internátu, ako vôbec prvá ukončená modernizácia študentského domova z prostriedkov, uvoľnených vládou SR. Za to si dovoľujem na tomto mieste poďakovať tu prítomným zástupcom vlády, pánovi štátnemu tajomníkovi a splnomocnencovi vlády. Z rovnakých prostriedkov začína v súčasnosti modernizácia frontálneho traktu starého internátu. Rekonštrukcie ďalších častí obidvoch študentských domovov budú prebiehať v budúcom roku. Od letných prázdnin prebieha rozsiahla prestavba, vrátane zatepľovania, výmeny strechy a rekonštrukcie fasády starého internátu,

realizovaná zo štrukturálnych fondov EÚ. Sme veľmi radi, že konečne budeme môcť poskytnúť našim študentom ubytovanie v priestoroch, zodpovedajúcich moderným štandardom. V posledných rokoch však nie je problémom iba nízka úroveň študentských domovov, ale bývanie ako také. Niekoľko sto neuspokojených žiadostí o ubytovanie vyvoláva nutnosť získania nových priestorov, pričom doteraz využívané zmluvné zariadenia tento problém nevyriešia. Práve v týchto dňoch sa nám podarilo získať internát v neďalekom Sabinove, systémovým riešením však bude jedine stavba alebo kúpa nového študentského domova, čo pri súčasnom rozpočte univerzity je nemožné. Využijeme však všetky možnosti a kontakty, aby sme našli tie správne dvere a iste sa nám nakoniec otvorí. Samozrejme, život, ani ten akademický, neprináša iba samé úspechy. Nie všetkým sa nám darí meniť svoje zmyšľanie, prístupy k práci a stereotypy v súlade s požiadavkami doby. Týka sa to rovnako projektových aktivít, publikačných výstupov i pedagogického pôsobenia. Masifikácia univerzitného štúdia, silné konkurenčné prostredie, odliv mladých do zahraničia i očakávanie mladej generácie vytvárajú úplne iné podmienky pre vyučovací proces, než sme ich poznali pred tromi či dvoma desaťročiami. Ich ignorovanie a bazírovanie na stereotypoch z čias, keď vysokoškolské štúdium bolo vecou úzkej elity, môže viesť k dlhodobému poklesu záujmu o konkrétne študijné programy a ďalším, fatálnym dôsledkom. V závere by som chcel poďakovať našim vedecko-pedagogickým zamestnancom za ich mimoriadne náročnú a finančne stále málo ohodnotenú prácu, vykonávanú často pod silným časovým a psychickým tlakom. Táto práca zahŕňa nielen odučené hodiny, obhájene bakalárske, diplomové či dizertačné práce, jednotky publikačnej činnosti alebo úspešne vyriešené výskumné projekty. Znamená zároveň veľkú zodpovednosť za novú generáciu, ktorá o niekoľko rokov zaujme naše miesta v národnom hospodárstve, v školstve, kultúre, v politike i vo vedení krajiny. Tak

ako ju na univerzitách jej vyučujúci vyškolia a sformujú, bude potom viesť celú krajinu a všetky oblasti jej fungovania.

Nakoniec si dovoľím obrátiť sa na našich študentov, zvlášť na novozapísaných študentov prvého ročníka. V prvom rade by som Vám všetkým chcel poďakovať za dôveru, že ste si za miesto svojich štúdií vybrali práve Prešovskú univerzitu a vyjadriť presvedčenie, že počas nasledujúcich rokov nesklameme vaše očakávania. Zvolili ste si tretiu najväčšiu a dynamicky sa rozvíjajúcu univerzitu, umiestnenú v treťom najväčšom a jednom z najkrajších miest na Slovensku, obklopenom množstvom kultúrnych pamiatok a prírodných krás. Okrem kvalitného vzdelania, ktoré sa Vám budeme snažiť poskytnúť, vám univerzita a jej okolie ponúka širokospektrálne možnosti ďalších činností, v duchu univerzitného sloganu „Viac ako vzdelanie“. Popri kinách, divadlách, štadiónoch a nákupných centrách v meste Vám sama univerzita poskytuje širokú paletu umeleckých, vedeckých a športových aktivít. Samozrejme, vašou hlavnou starosťou bude štúdium, v ktorom by ste mali byť nároční k sebe i svojim učiteľom. Využité pritom všetky možnosti, ponúkané univerzitou. Nebojte sa žiadať viac, hlásiť sa o svoje práva, prostredníctvom svojich zástupcov v senátoch či priamo u akademických funkcionárov, vrátane rektora. Naším spoločným cieľom je vaše kvalitné, moderné vzdelanie, aby ste potom v nasledujúcich desaťročiach mohli šíriť dobré meno našej univerzity. Úplne nakoniec, mi prosím dovoľte, aby som na prahu nového akademického roku študentom zaželel príjemné a nezabudnuteľné roky univerzitných štúdií s výbornými študijnými výsledkami, zamestnancom veľa pracovných úspechov a všetkým prítomným pevné zdravie, splnenie túžob a očakávaní. A našej Alma Mater už tradične želám: Vivat, crescat et floreat!

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNIA, PhD.
rektor PU

NA WEBE ZÁLEŽÍ

Webová stránka Prešovskej univerzity (PU) v Prešove prešla za posledné roky značnou premenou. Snaží sa čoraz intenzívnejšie reagovať na súčasne moderné trendy a reflektovať potreby jej užívateľov. Vedenie univerzity na otvorení roka tohto akademického roka dokonca prvýkrát ocenilo Cenou rektora najlepšie webové stránky šiestich katedrií jednotlivých fakúlt univerzity. Bližšie na túto tému sme sa rozprávali s prorektorom pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality PU doc. Ing. Petrom Adamišinom, PhD.

Pán prorektor, prečo je dôležité sústavne zlepšovať a modernizovať univerzitnú webovú stránku?

Žijeme v dobe, v ktorej objem informácií a ich dostupnosť ešte nikdy nebola na takej úrovni, ako je tomu dnes. Kľúčovú úlohu v tomto zohráva internet. Pre mladú generáciu je častokrát jediným zdrojom informácií, čo je zároveň dosť nebezpečné, keďže relevantnosť mnohých informácií je prinajmenšom sporná. Univerzita vníma tento informačný nástroj ako prostriedok sebareprezentácie, objektívneho a aktuálneho informovania o dôležitých skutočnostiach pre rôzne cieľové skupiny. Keďže je potrebné pozornosť cieľových skupín neustále udržiavať, počúvať aj ich kritické postrehy a požiadavky, sme povinní sústavne pracovať na systematickom skvalitňovaní obsahu aj vizuálu internetových stránok.

Kopíruje naša univerzitná webstránka súčasne moderné trendy?

Áno. Pri redizajne, ktorý sme realizovali pred dvoma rokmi, sme sa snažili na jednej strane zohľadniť maximálne množstvo pripomienok zvnútra univerzity, na druhej strane reagovať na aktuálne trendy prezentácie univerzity smerom navonok. Hľadali sme inšpirácie aj na webových stránkach najprestížnejších svetových univerzít a snažili sa s prihliadnutím na finančné obmedzenia čo najviac z pozitívnych postrehov prispôbiť a implemento-

vať na naše podmienky. Stránka má tiež responzívny dizajn, teda obsah sa automaticky prispôbuje zariadeniu, na ktorom je prehliadaná, či ide o PC, tablet, smartfón. V danom čase to tiež v podmienkach slovenských vysokých škôl ešte nebolo úplne samozrejmé.

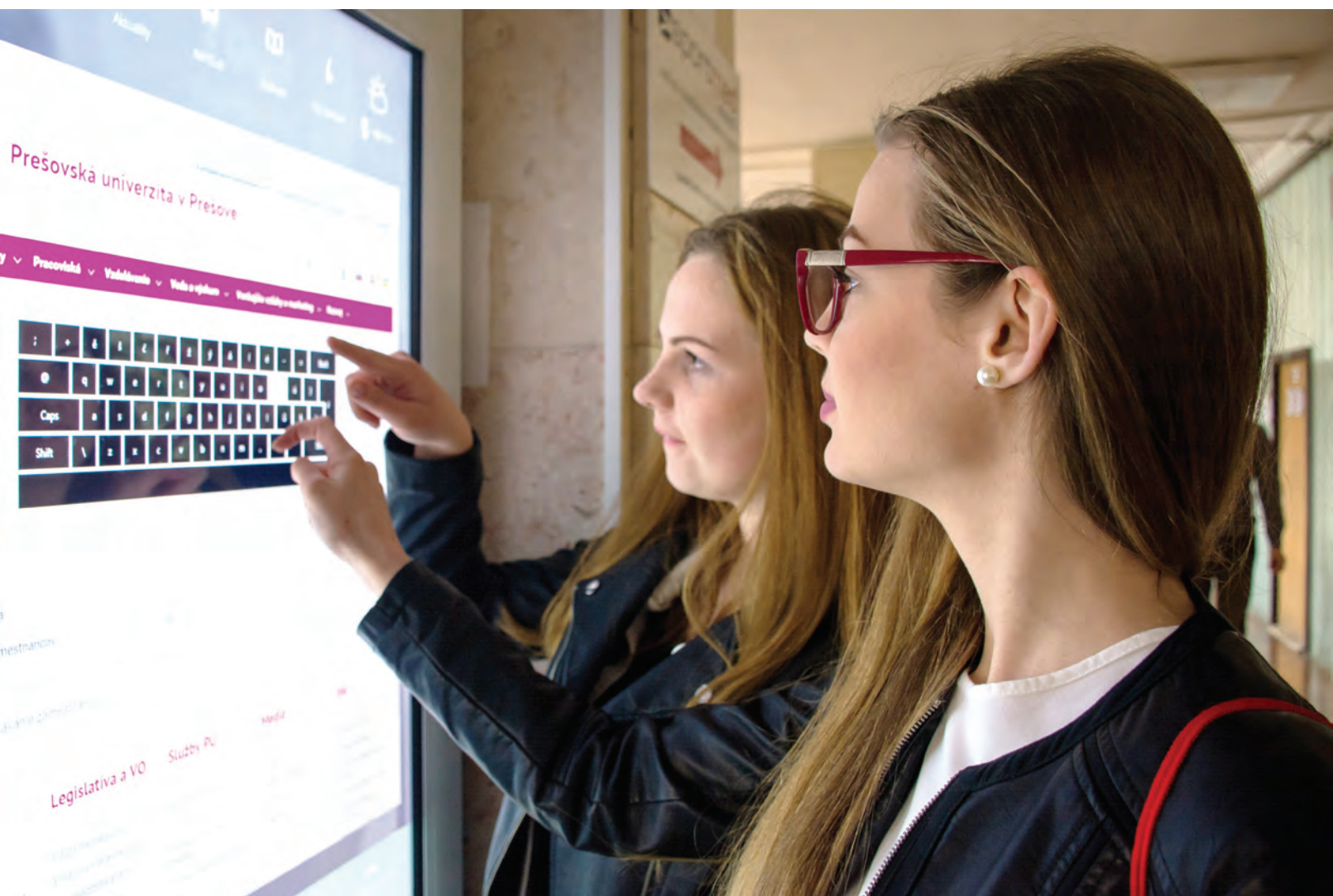
V čom vidíte rezervy, prípadne chýstajú sa ešte nejaké ďalšie vylepšenia?

Rezervy sú stále. Je potrebné uvedomiť si, že návštevníkmi našich stránok sú veľmi heterogénne skupiny. Iné očakávania od obsahu a vizuálu majú stredoškôláci – potenciálni študenti, iné naši študenti, iné zamestnanci, iné ďalšie subjekty z externého prostredia. Zladiť očakávania všetkých je veľmi náročné. Cyklicky, predovšetkým dovnútra univerzity, realizujeme zisťovania so spokojnosťou funkčnosti stránok, obsahu, vizuálu. Sme veľmi vďační za všetky postrehy, ktoré dostávame. Snažíme sa čo najviac relevantných a zmysluplných podnetov postupne zapracovávať. Je to ale beh na dlhú tratu, nedá sa všetko zrealizovať naraz. Narážame na mnohé časové, technické a finančné obmedzenia. Snažíme sa maximalizovať efekt v rámci definovaných mantinelov, myslím, že sa nám darí celkom dobre. Zatiaľ posledným väčším viditeľným projektom bola príprava šablón pre uľahčenie administrácie obsahu a vizuálu na úrovni jednotlivých katedrií a inštitútov. Okrem toho sa pripravujú aj ďalšie menšie zme-

ny a doplnenia, ako je napr. nový vizuál Uniposhopu, vytvorenie RSS kanálu, niektoré menšie doplnenia funkcionality požadované fakultami a ďalšími pracoviskami univerzity. Niečo z uvedeného sme už zrealizovali, niečo stihneme do konca roka. Na pozadí sa systematicky realizujú viaceré editácie, ktoré pre bežného užívateľa nie sú viditeľné, ale sú dôležité pre zabezpečenie funkčnosti stránok. Samozrejme, radi by sme zrealizovali aj ďalšie vylepšenia, už sme o nich diskutovali, ale to najskôr až v budúcom roku.

Čo by podľa vás malo byť motiváciou pre jednotlivé inštitúty a katedry pri tvorbe dizajnu ich webovej stránky?

Jednoznačne poukázanie na seba, že tu som. Keď sme po vzniku Katedry environmentálneho manažmentu na Fakulte manažmentu v r. 2011 vytvorili webovú stránku pracoviska, asi po 2 týždňoch som dostal prvý mail zo zahraničia, ponuku spolupráce s iným pracoviskom, s ktorým sme dovtedy nemali žiaden kontakt. Ak sa pracovisko dokáže dobre odprezentovať, ak vie naplniť svoje stránky zaujímavým obsahom pre rôzne cieľové skupiny, ak dokáže obsah priebežne aktualizovať, môže pracovisku významne pomôcť pri jeho komunikácii nielen smerom dovnútra, k študentom a zamestnancom, ale aj navonok, k potenciálnym akademickým a hospodárskym partnerom, záujemcom o štúdium.

Univerzita tento rok na otvorení akademického roka prvýkrát ocenila Cenou rektora najlepšie webové stránky šiestich katedier. Kde vznikol tento podnet?

S myšlienkou ocenenia prišiel pán rektor, následne sme to na vedení i v rámci ďalších diskusií rozvinuli. Oceneniu predchádzala interná analýza kvalitatívneho a kvantitatívneho obsahu webových stránok katedier, realizovaná ešte v minulom roku. Prechod na nový vizuál pred dvoma rokmi neumožňoval jeho dôsledné dotiahnutie až na úroveň katedier, to sme si naplánovali na ďalšie obdobie. Pri analýze obsahu webových stránok katedier sme v mnohých prípadoch zistili dlhodobú neaktivitu, pričom ani vizuálna stránka v mnohých prípadoch

nebola žiadnou výhrou. Jednou z identifikovaných príčin bola zo strany pracovísk definovaná komplikovanosť správy obsahu stránok. Preto sme nechali pripraviť niekoľko preddefinovaných šablón, ktoré významne uľahčujú katedrovým administrátorom prácu s obsahom stránok a zároveň zjednocujú vizuál katedrových stránok s fakultnými a univerzitnými. Samozrejme, katedry naďalej majú možnosť slobodnej voľby, ak im vyhovuje pripraviť si stránku „na svoj obraz“ a zvládnu administráciu vo vlastnej réžii, nemusia využívať tieto šablóny. Keď už teda boli odstránené hlavné technické bariéry pre úpravu katedrových webov, bola Cena rektora doplnená aj o kategóriu najlepších

webových stránok, z pohľadu vyššie spomínaných kritérií, ako je obsah, aktualizácia, vizuál, funkčnosť a pod. Fakulty mali možnosť prihlásiť kandidátov na cenu a následne po diskusii boli vybraní prví ocenení. Veríme, že aj tieto ocenenia budú motivovať pracoviská k neustálej práci nad skvalitňovaním obsahov svojich stránok. Je zrejmé, že ide o časovo náročnú činnosť, ale veľmi potrebnú – vonkajšie prostredie je veľmi konkurenčné, nemôžeme si dovoliť zabúdať aj na tento veľmi dôležitý komunikačný kanál. Som presvedčený, že pracoviská nájdu spôsob, ako sa s tým vysporiadať, mnohé už fungujú veľmi efektívne.

Zhovárala sa
Mgr. Anna POLÁČKOVÁ, PhD.

NOVOVYMENOVANÍ PROFESORI NA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITE

Dňa 19. septembra 2018 vymenoval prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska 55 nových univerzitných profesorov. Medzi nimi sa nachádzali aj piati pedagógovia Prešovskej univerzity v Prešove: dr. habil. PhDr. Magdaléna Bilá, PhD. (prekladateľstvo a tlmočníctvo), doc. magister teológie Kamil Kardis, Doktor (religionistika), doc. PhDr. Iveta Kovalčíková, PhD. (pedagogika), doc. Mgr. Martin Ološtiak, PhD. (slovenský jazyk a literatúra) a doc. Mgr. Vladislav Suvák, PhD. (dejiny filozofie). Pri tejto príležitosti redakcia nášho univerzitného študentského časopisu Unipo Press oslovila pedagógov z Filozofickej fakulty PU, prof. Martina Ološtiaka a prof. Vladislava Suváka, aby nám porozprávali o svojich študentských časoch a ceste za profesúrou.

prof. MARTIN OLOŠTIAK
(SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA)

Čím ste chceli byť v detstve? Snívali ste o tom, že sa raz stanete profesorom na vysokej škole?

Od detstva sa u mňa prejavovala náklonnosť k železničnej doprave a chcel som byť rušňovodičom. A láska k vlakom mi ostala dodnes. O tom, že existuje akademická hierarchia a vysokoškolskí profesori, som sa prvýkrát dozvedel v prvom ročníku na vysokej

škole, keď sme sa učili, ako koho treba oslovovať. No nikdy mi nenapadlo „snívať“ o tom, že raz budem profesorom. Študoval som, čo ma naplňovalo, potom som v tejto oblasti zostal aj pracovať a pracujem dodnes. To bolo a je pre mňa podstatné.

Čo vás viedlo k výberu vášho odboru?

Záujem o humanitnú oblasť poznania, o jazyky, no najmä záujem o umeleckú literatúru. Na prijímacích skúškach na prešovskú filozofickú fakultu, ktoré

pozostávali z písomnej a ústnej časti, ma oslovil práve osobný kontakt v podobe rozhovoru so skúšajúcimi profesormi, ako aj to, že sme v materiáloch v rámci prijímacieho konania mohli zaslať aj vlastnú tvorbu.

Ako si spomínate na svoje študentské časy na univerzite?

Spomínanie na študentské časy by som mohol rozdeliť do dvoch rovín. Prvú tvorí zánietenosť poznávania ako takéto (fascinovala ma hĺbka, do akej možno skúmané javy „roz-pitvávajú“ a nachádzať ďalšie a ďalšie súvislosti), ktorú vo veľkej miere pripisujem erudícii, profesionalite a popritom ľudskosti svojich učiteľov. Na tomto mieste musím spomenúť prof. Furdíka, prof. Sabola, prof. Hlebu, prof. Rakúsa, prof. Nižníkovú, prof. Žemberovú, prof. Slančovú a doc. Sokolovú. Druhá rovina sa týka študentského života, priateľstiev, internátu a všetkého, čo s tým súvisí. Hoci, keď sa na to spätne pozerám, viac času som venoval študijným aktivitám (štúdium bolo náročné). Tým však nechcem povedať, že sme nechodili na pivo či na diskotéky. Niekedy aj „nevinná“ otázka podnieti k úvahe pozrieť sa na problém z inej strany

Dávate študentom vedomosti, máte pocit, že aj oni dávajú niečo vám?

Na vysokej škole som sa naučil (a to je to, čo si na osobnostiach, ktoré som spomenul v predchádzajúcej odpovedi, nesmierne vážim), že ozajstný dialóg možno viesť len vtedy, keď sa obaja komunikační partneri budú vzájomne rešpektovať. Lenže takýto tvorivý dialóg na úrovni vyučujúci – študent si vyžaduje ochotu a pripravenosť na oboch stranách. Charakter našej vedeckej práce si vyžaduje skôr pokoj „medzi štyrmi stenami“, s knihou, s počítačom a internetom. To však na druhej strane nestačí a interakcia so študentmi je tiež veľmi dôležitá. Niekedy aj „nevinná“ otázka podnieti k úvahe pozrieť sa na problém z inej, rovnako inšpiratívnej strany.

Prezident počas slávnostného vymenovania povedal v príhovore, že titul profesor nie je len ocenením vašej práce, ale aj nesmierne veľkým záväzkom, ako s ním budete narábať. Očakáva od vás, že váš

hlas bude v spoločnosti počuť. Rozmýšľali ste, ako tieto prezidentove slová uskutočniť?

Uvedomujem si, že udelením profesorského titulu sa nič nekončí. Práve naopak. Naozaj je to viacúrovňový záväzok a zodpovednosť. Nazdávam sa, že každý musí vždy znova a znova začínať od seba a robiť svoju prácu poriadne, systematicky a s vnútornou motiváciou (nech to vyznieva akoľkoľvek klišéovito). Iba keď je človek sám motivovaný, môže motivovať ostatných.

prof. VLADISLAV SUVÁK (DEJINY FILOZOFIE)

Čím ste chceli byť v detstve? Snívali ste o tom, že sa raz stanete profesorom na vysokej škole?

Neviem, či som v detstve sníval o tom, čím chcem byť. Skôr nie. Ale viem, že som nikdy nechcel byť učiteľom. Školu som nemal rád a pamätám si len zopár učiteľov, ktorí boli láskaví k svojim žiakom.

Čo vás viedlo k výberu vášho odboru?

Moje štúdium na FF UK v Prahe bolo pre mňa najväčšou inšpiráciou. Študoval som tam od r. 1990 a stretol som úžasných ľudí, ktorí mi ukázali, ako môže vyzeráť dobrodružstvo myslenia. Po nástupe na katedru filozofie FF UPJŠ som mal možnosť absolvovať niekoľko pobytov na IWM vo Viedni, na Oxfordskej univerzite, na Bostonskej univerzite – vďaka nim som sa začal orientovať na sókratovskú tradíciu myslenia.

Ako si spomínate na svoje študentské časy na univerzite?

Študoval som na FF UPJŠ v druhej polovici 80-tych rokov a študovalo sa mi celkom dobre, aj keď som zažil veľa tragikomických situácií, ktoré sprevádzal koniec socialistického Československa. Potom som pokračoval v štúdiu na FF UK v Prahe a nasával som atmosféru slobodného myslenia. Doktorandské štúdium som absolvoval na FF UK v Bratislave, no zároveň som učil v Prešove, takže to bola pre mňa skôr práca ako štúdium. Keď máte vnímavých študentov, vzájomne sa dopĺňate a inšpirujete

Dávate študentom vedomosti, máte pocit, že aj oni dávajú niečo vám?

Určite. Keď máte vnímavých študentov, tak ich dokážete vtiahnuť do premýšľania a potom sa vzájomne dopĺňate a inšpirujete. Práve pre sókratovskú tradíciu myslenia je príznačné chápanie výchovy, v ktorej je rovnako dôležitý vychovávateľ ako žiak. Zmyslom takejto výchovy nie je získať čo najviac poznatkov, ale stať sa vychovávateľom seba samého.

Prezident počas slávnostného vymenovania povedal v príhovore, že titul profesor nie je len ocenením vašej práce, ale aj nesmierne veľkým záväzkom, ako s ním budete narábať. Očakáva od vás, že váš hlas bude v spoločnosti počuť. Rozmýšľali ste, ako tieto prezidentove slová uskutočniť?

Nechať zaznieť svoj hlas v spoločnosti, ktorú ovládajú politické záujmy, je podľa môjho názoru skôr zbožné želanie, ako niečo uskutočniteľné. Často si kladiem otázku, kto má vlastne záujem na reforme školstva? – Učitelia, žiaci a študenti, ich rodičia? Ak by to bola „iba“ táto skupina ľudí, išlo by o väčšinu spoločnosti. Niekedy mám pocit, že o tom dostatočne nepremýšľame – čo je možno dôsledok vzdelania, ktoré sme dostali. O to väčšia úloha stojí pred kriticky premýšľajúcimi ľuďmi, aby sa vyjadrovali k tomu, čo považujú za dôležité. Len v kritickej diskusii a vďaka osobnej angažovanosti sa môže zrodiť zmena.

Bc. Natália TURCOVSKÁ
študentka FF PU
Článok prevzatý z Unipo Press

ŠPORTOVÝ AREÁL PU SA PO ROKOCH DOČKAL REKONŠTRUKCIE

Prešovská univerzita (PU) v Prešove 2. októbra slávnostne otvorila Viacúčelový športový areál PU, ktorý zmodernizovala v spolupráci s Prešovským samosprávnym krajom (PSK). Športový komplex za takmer 620 tis. eur budú využívať nielen univerzitní študenti, ale aj široká verejnosť.

V marci tohto roku podpísal rektor PU Peter Kónya s predsedom PSK Milanom Majerským zmluvu o združení za účelom rekonštrukcie infraštruktúry Viacúčelového športového areálu PU. PSK investoval do rekonštrukcie 410 tis. eur a podiel univerzity predstavuje finančnú čiastku bezmála 207 tis. eur. „Sme veľmi radi, že sa nám v rekordne krátkom čase s pomocou PSK podarilo po celých desaťročiach rekonštruovať tento viacúčelový športový areál. Naša univerzita tak získala nielen dôstojný priestor pre vzdelávacie pôsobenie fakulty športu, ale takisto pre realizovanie športových aktivít tak svojich študentov a zamestnancov, ako aj ďalších záujemcov z mesta a celého kraja,“ uviedol na slávnostnom otvorení rektor Kónya. Spoluprácu na tomto projekte ocenil aj predseda PSK Milan Majerský: „Rekonštrukciu

športového areálu považujeme za zmysluplný projekt, preto Prešovský samosprávny kraj vstúpil do jej realizácie so všetkou razanciou. Sme si vedomí, že športovisko bude slúžiť nielen jedinej vysokej škole na území kraja, ale celej verejnosti, študentom základných i stredných škôl. Je to skvelá investícia, ktorou chceme deklarovať, že nám záleží na budúcnosti našich detí a mladých ľudí, na ich vzdelávaní a osobnostnom raste. Pohyb a aktívny životný štýl je toho súčasťou, čo nesmieme podceňovať,“ povedal Majerský.

Jedinečná vybavenosť atletického štadióna v širokom okolí

Súčasťou zrekonštruovaného športového areálu je atletická dráha, infraštruktúra na ľahkú atletiku, multifunkčné ihrisko na rôzne športové aktivity, tenisové ihrisko a ihrisko na plážový volejbal. „Vo viacúčelo-

vom areáli je situovaný moderný atletický ovál o dĺžke 300 m s tartanovou povrchovou úpravou a vyznačením čiar pre jednotlivé bežecké disciplíny. Nachádzajú sa tu taktiež atletické sektory na hodové disciplíny (hod diskom, hod kladivom, hod oštepom), vrhačské disciplíny (vrh guľou) a skokanské disciplíny (skok do výšky, skok o žrdi, skok do diaľky a trojskok),“ priblížila kvestorka PU Mária Nováková.

Práve vybavenosťou atletického štadióna je tento objekt jedinečný. „Žiaden z atletických štadiónov v okolí nedisponuje kľetkou pre hodové disciplíny a sektorom na skok o žrdi. Navyše v prípade skokov disponuje dvomi pieskovými doskočkami, pričom jedno je špecificky určené na skok do diaľky a druhé na disciplínu trojskok s dodržaním parametrov medzinárodnej atletickej federácie (IAAF). Všetky atletické

sektory disponujú certifikátom IAAF a spĺňajú tak prísne parametre na organizáciu súťaží," vysvetlil Pavol Čech, odborný asistent z Fakulty športu PU.

V modernom športovom komplexe sa nachádza aj tenisové ihrisko s kompletnou vybavenosťou. Kvalita povrchu a možnosť kompletnej demontáže stĺpikov na umiestnenie siete vytvára priestor pre multifunkčné využitie v podobe tréningovej plochy či plochy pre futbal. Ďalšími športovými plochami sú multifunkčné ihrisko, ktoré je upravené pre streetbasketball a ihrisko pre plážový volejbal. „Všetky povrchy športovísk disponujú príslušným certifikátom kvality," poznamenala Darina Gajdárová z Oddelenia technicko-prevádzkového úseku PU. Zároveň dodala, že pri rekonštrukcii sa myslelo aj na prípadných divákov

a v areáli boli osadené dve tribúny s celkovou kapacitou vyše 270 miest na sedenie. Zrekonštruovaný areál je celý oplotený a osvetlený úspornými svietidlami.

Športový komplex pre študentov a verejnosť

Vybudovaná infraštruktúra bude slúžiť širokej verejnosti na zvyšovanie aktívneho zdravia a vytváranie pozitívneho vzťahu k pohybovej aktivite. Cieľovými skupinami sú deti (žiaci ZŠ), mládež (študenti SŠ, študenti univerzity), ako aj dospelá populácia. „Z hľadiska výučby sa zvýšila kvalita materiálneho zabezpečenia a v neposlednom rade bezpečnosť vykonávania niektorých atletických disciplín. V tomto zmysle sa rozšírili aj možnosti nácviku dvoch nových disciplín, ktoré doteraz neboli možné, a síce skok o žrdi

a hod kladivom," uviedol Čech z Fakulty športu. V rámci ostatných športovísk sa rozšírili možnosti pre študentov na realizáciu školských aktivít s možnosťou zaradenia plážového volejbalu či streetballu do výučby už realizovaných predmetov. V zmysle aktívneho trávenia voľného času študentov univerzity, ale aj širokej verejnosti sa finalizuje koncepcia možnosti využitia areálu. V súčasnosti sú vyhradené hodiny na atletickom štadióne najmä pre študentov na nácvik jednotlivých atletických disciplín, ako aj na tréningy atletického oddielu Slávie PU v Prešove.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Patrik MINÁR
Marcel MRAVEC
AVS CCK PU

HISTORICKÉ STRETNUTIE:

SLOVENSKÍ A MAĎARSKÍ REKTORI O AKADEMICKEJ SPOLUPRÁCI

Na Prešovskej univerzite (PU) v Prešove sa 11. októbra 2018 stretli rektori slovenských a maďarských univerzít a vysokých škôl na historicky I. slovensko-maďarskom rektorskom fóre. Podujatie, ktorého cieľom bolo zefektívnenie spolupráce a zlepšenie informovanosti z obidvoch vysokoškolských sektorov, bolo završené prijatím spoločného vyhlásenia.

Prešovská univerzita sa stala centrom rokovania najvyšších reprezentácií slovenských a maďarských univerzít a vysokých škôl. V dopoludňajších hodinách členovia Slovenskej rektorskej konferencie (SRK) samostatne rokovali o aktuálnych témach vysokého školstva, vedy a výskumu, v nadväznosti na novelu vysokoškolského zákona a prijatie zákona o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania. SRK hodnotí prijatie týchto právnych noriem ako spustenie vysokoškolskej reformy bez zohľadnenia všetkých potrebných súvislostí. Rektorky a rektori naďalej trvajú na svojej požiadavke prijať nový zákon o vysokých školách, na prí-

prave ktorého je SRK pripravená spolupracovať. Rektorky a rektori ďalej diskutovali o navrhovanej revízii Sústavy študijných odborov, o požiadavke na zabezpečenie prístupu pre akademických pracovníkov a študentov k celosvetovým vedeckým databázam renomovaných vydavateľov v nasledujúcich rokoch. SRK vyjadruje nespokojnosť s metodologickým postupom a koordináciu procesu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pri príprave návrhu novej Sústavy študijných odborov. V tejto súvislosti požaduje bezodkladné predloženie vyhodnotenia všetkých pripomienok vysokých škôl zaslaných MŠVVaŠ SR

a vypracovanie dôvodovej správy, vrátane vysvetlenia budúcej aplikačnej praxe. Súčasťou dopoludňajšieho programu bolo aj prijatie spoločného vyhlásenia SRK a Českej konferencie rektorov pri príležitosti 100. výročia založenia Československej republiky. Popoludní sa uskutočnilo I. slovensko-maďarské rektorské fórum, ktoré si dalo za cieľ zlepšiť informovanosť z obidvoch vysokoškolských prostredí a zintenzívniť spoluprácu slovenských a maďarských univerzít v európskych programoch na podporu rastu a zamestnanosti. „*Možností pre rozvoj spoločných vzťahov máme na bilaterálnej i viacstrannej*

úrovni niekoľko. Ide najmä európske programy ako súčasný rámcový program Horizont 2020 a Erasmus+, ako aj v budúcnosti v novom viacročnom finančnom rámci program Horizon Europe,“ priblížil Marek Šmid, prezident Slovenskej rektorskej konferencie.

Slovensko-maďarské rektorské fórum, ako historicky prvé stretnutie reprezentácií vysokých škôl a univerzít Slovenska a Maďarska, je jedinečným podujatím pre naše vysoké školstvo a akademický priestor v tomto regióne. „Som presvedčený, že aj vďaka nemu sa v budúcnosti bude môcť zintenzívniť spolupráca vo výskume, vzdelávaní a vývoji našich vysokoškolských inštitúcií, vzdialených často len niekoľko desiatok kilometrov. Verím, že to bude na ošoh nielen obom zúčastneným krajinám,“ uviedol Peter Kónya, rektor Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá sa stala hostiteľskou univerzitou celého podujatia.

Na záver fóra bolo slávnostne podpísané spoločné vyhlásenie Maďarskej rektorskej konferencie (MRK) a Slovenskej rektorskej konferencie, ktoré je vyústením doterajšej spolupráce a potreby vytvorenia platformy pre pravidelné medzinárodné stretávanie sa zástupcov univerzít. Ciele spolupráce budú zamerané

na dosahovanie inovácií vo vysokom školstve a posilňovanie univerzitnej autonómie. „Významnými predpokladmi dôstojného plnenia poslania vysokých škôl v 21. storočí je prehlbovanie ich doterajšej spolupráce, nadviazanie nových kooperačných partnerstiev, ako aj inovácie v tejto oblasti. Východiskom takejto spolupráce je kooperácia obidvoch našich štátov v rozličných oblastiach a formách. Inovácie v systémoch nášho vysokého školstva týkajúce sa právneho postavenia vysokých škôl a posilnenia ich autonómie môžu byť garanciami obnovy a rozvoja našich univerzít,“ píše sa v spoločnom vyhlásení, ktoré podpísali prezident

SRK Marek Šmid a za MRK prezident János Józsa.

Program slovenských a maďarských rektorov pokračoval aj v piatok 12. októbra rokovaním s predsedníctvom Rady vysokých škôl SR a predsedníctvom Študentskej rady vysokých škôl k aktuálnemu daniu vo vysokom školstve.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

Dr. Jozef ŽUFFA (SRK)

Foto: Viktor ZAMBORSKÝ; AVS CCKV PU

MANAŽMENT 2018:

MANAŽMENT A SVET V POHYBE, VÝZVY, PRÍLEŽITOSTI A HROZBY

V dňoch 25. septembra až 29. septembra 2018 sa v kongresovom centre v Novom Smokovci uskutočnila 7. medzinárodná vedecká konferencia s názvom „Management 2018: Management and the World in Motion, Challenges, Opportunities and Threats.“

Konferenciu organizovala Fakulta manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. Medzinárodná vedecká konferencia Management 2018 sa konala v anglickom jazyku za účasti viac ako 150 odborníkov z univerzít z 20 krajín zo 4 svetových kontinentov.

Jazyku. Stretávajú sa s veľmi priaznivou odozvou v medzinárodnej vedeckej komunite najmä zahraničných, ale aj domácich vysokých škôl, rovnako ako v odbornom podnikateľskom prostredí zástupcov z praxe, často aj potenciálnych zamestnávateľov študentov fakulty.

Sprava: prof. Pantelis Kyrimizoglou (Grécko), prof. Tonino Pencarelli (Taliansko), prof. Róbert Štefko (Slovensko), Dr. Martin Steiner (Rakúsko), Dr. Askar N. Mustafin (Rusko).

Už vyše 12 rokov organizuje Fakulta manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove pravidelné úspešné medzinárodné vedecké konferencie tohto typu každý párny rok (popri iných konferenciách). Tieto pravidelné konferencie s rozsiahlym zastúpením zahraničných univerzít a fakúlt obchodno-ekonomického a manažérskeho zamerania sa konajú vždy výlučne v anglickom

Konferenčné zborníky, publikované po roku 2010, sú indexované v svetovo uznávanej prestížnej vedeckej databáze Web of Science. Na rozdiel od iných konferencií, organizovaných fakultou, tieto konferencie vytvárajú dlhoročnú pravidelnú postupnosť s nadväzujúcim tematickým zameraním, ktoré je vyjadrené nielen významnými rôznymi aktuálnymi podtémami

konferencií, ale aj štruktúrou sekcií, mnohými stálymi zahraničnými účastníkmi z univerzít, vedeckým výborom, zborníkmi, atď. Konferencia bola spoluorganizovaná Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a konala sa pod osobnou záštitou ministerky školstva, vedy, výskumu a športu JUDr. Mgr. Martiny Lubyovej, PhD. Spoluorganizátormi konferencie boli Združenie miest a obcí SR a Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR. Ďalšími spoluorganizátormi a partnermi boli najmä zahraničné univerzity spolu výskumným centrom. Cieľom konferencie bola prezentácia najnovších výsledkov výskumu v oblasti manažmentu v kontexte výziev, príležitostí a hrozieb, ktoré súvisia s dynamickými globálnymi zmenami. Príspevky prezentované na konferencii boli multitematické a reprezentovali interdisciplinárny a komplexný prístup k riešeniu problematiky. V príspevkoch dominovala téma využívania inovatívnych vedeckých metód a intelektuálneho kapitálu v dynamickom trhovom prostredí. Každá z týchto pravidelných konferencií v oblasti manažmentu, organizovaných prevažne v kongresovom centre vo Vysokých Tatrách, je zameraná na významné aktuálne témy, výzvy, problémy a výsledky výskumu v danom období. Tie sú riešené v pléne, v odborných sekciách a súčasne publikované v konferenčnom zborníku. Tohtoročná konferencia mala

Počas vystúpenia prof. Tonina Pencarelliho (Taliansko), na pódiu zľava prof. Daniel Meyer (Juhoafrická republika), prof. Tonino Pencarelli, Dr. Askar N. Mustafin (Rusko), Dr. Martin Steiner (Rakúsko), Dr. Robert Magda (Maďarsko).

10 odborných sekcií, v ktorých prebehli prezentácie a diskusie v týchto oblastiach:

- Obchodné podnikanie a manažment, manažment ľudských zdrojov,
- Ekonomia a financie,
- Regionálny rozvoj,
- Konkurencieschopnosť, hospodársky rast a prežitie podnikov,
- Marketing a inovácie,
- Turizmus, hotelový manažment a kúpeľníctvo,
- Environmentálny manažment,
- Informatika a manažment,
- Psychologické, etické, kultúrne, a ďalšie aspekty manažmentu,
- Ekonometria a kvantitatívne metódy.

Celkovo bolo v rámci konferencie prezentovaných 131 príspevkov v písomnej podobe a množstvo z nich aj v ústnej podobe. Jednotlivé príspevky z konferencie sú publikované v rozsiahlom zborníku. Na rokovaníach plenárnych sekcií odznelo 45 vedeckých príspevkov účastníkov konferencie. Hlavné 4 úvodné plenárne prednášky prezentovali účastníci z Talianska, Grécka, Juhoafrickej republiky a Slovenska. Súčasťou prezentácie poznatkov bola aj posterová sekcia, v rámci ktorej bolo prezentovaných 54 posterov. Vystúpenie účastníkov z rôznych krajín a svetadielov umožnilo zároveň diskutovať o úlohe kultúrneho kontextu a medzikultúrneho a medzinárodného porovnávania výsledkov výskumov.

Prezentované príspevky, ako aj diskusia k týmto príspevkom súviseli nielen s rozvojom teoretických poznatkov, ale aj s otázkami prenosu poznatkov, výsledkov výskumu do praxe. Multikultúrne a medzinárodné zastúpenie účastníkov konferencie, ako aj interdisciplinárny pohľad na riešenie problematik vyvolali zaujímavé diskusie najmä medzi zástupcami univerzít z Južnej Afriky, Indie, Talianska, Nemecka, Grécka, Ruska, Rakúska, Ukrajiny a Rumunska. Z komparatívneho pohľadu riešili zaujímavé témy aj akademici z geograficky a historicky blízkych krajín V4. Mnohí účastníci zo zahraničných univerzít aj z iných svetových kontinentov sa zúčastňujú každej z týchto pravidelných konferencií Fakulty manažmentu každý párny rok a stali sa stálicami týchto podujatí fakulty. Pritom ich vedecká spolupráca s učiteľmi Fakulty manažmentu prebieha kontinuálne aj celé obdobia medzi konferenciami. Okrem zástupcov univerzít sa kon-

ferencie zúčastnili zástupcovia praxe, a to viacerí členovia Expertnej a podnikateľskej rady Fakulty manažmentu. Konferencie sa zúčastnili súčasne majitelia a riaditelia podnikov, z ktorých má na zmluvnom základe Fakulta manažmentu vytvorenú sieť 45 „Stredísk študentskej praxe, praktickej prípravy a transferu výskumu“ a ďalších podnikov spomedzi celkovo 102 organizácií, v ktorých študenti praxujú, ako aj zamestnávateľia absolventov fakulty. V priebehu a na záver konferencie viacerí účastníci zo zahraničných univerzít vyslovili pozitívne hodnotenie podujatia a zaslali poďakovania a pochvalné stanoviská.

prof. Ing. Róbert ŠTEFKO, Ph.D.
Dekan FM PU

Spolu s vedecko-pedagogickými pracovníkmi z Fakulty manažmentu z Prešovskej univerzity sa medzikultúrnymi porovnaniami prezentovali aj prof. Natanya Meyer (Juhoafrická republika), Dr. Sayanti Shaw (India), či Dr. Robert Magda (Maďarsko) a ďalší zahraniční kolegovia.

SVETOVÝ KONGRES: ASSOCIATION FOR BORDERLANDS STUDIES

Inštitút politológie (IPOL) Filozofickej fakulty PU úspešne implementuje výskumné projekty v oblasti border studies. Členovia IPOL boli prezentovať čiastkové výstupy projektu APVV-15-0369 na svetovom kongrese Association for Borderlands Studies vo Viedni a Budapešti.

Celosvetová asociácia pre výskum hraníc – Association for Borderlands Studies organizovala v dňoch 10. – 14. júla 2018 svoj v poradí druhý svetový kongres pod názvom Border-Making and its Consequences: Interpreting Evidence from the „Post-Colonial“ and „Post-Imperial“ 20th Century na pôde Viedenskej univerzity a Stredoeurópskej univerzity v Budapešti. Meniaci sa charakter hraníc, vývoj pohraničných

regiónov a procesy hraničenia sa na niekoľko dní stali predmetom intenzívnych interdisciplinárnych debát výskumníkov z celého sveta. Účastníkmi kongresu boli renomovaní odborníci zo špičkových európskych pracovísk, ktoré sa v súčasnosti venujú výskumu vonkajšej hranice EÚ a cezhraničnej spolupráce (napr. Nijmegen Centre for Border Research – Nijmegen University, Holandsko; VERA Research

Centre – University of Eastern Finland, Joensuu, Fínsko), ale aj predstavitelia americkej školy border studies, či výskumníci z mnohých univerzitných pracovísk z Európy, Ázie, Latinskej Ameriky či Afriky. Štyria členovia Inštitútu politológie FF PU – doc. PhDr. Alexander Duleba, CSc., Ing. Martin Lačný, PhD., Mgr. Michal Cirner, PhD. a Mgr. Anna Polačková, PhD. na tomto fóre prezentovali čiastkové výstupy empirického výskumu, ktorý výskumný tím IPol pod vedením A. Dulebu realizuje v rámci projektu APVV-15-0369 Asociačná dohoda EÚ s Ukrajinou a cezhraničná spolupráca medzi Slovenskom a Ukrajinou: dôsledky a príležitosti (AASKUA). Okrem samotných vystúpení v rámci jednotlivých sekcií konferencie členovia IPol aktívne participovali i na paralelnom podujatí svetového kongresu pod názvom Citizen Science Experiment – Talking Borders: From Local Expertise to Global Exchange, ktorý aj v týchto dňoch voľne pokračuje v podobe Global Digital Café. Zámerom tohto paralelného projektu je vytváranie priestoru pre multilaterálnu odbornú diskusiu o význame a konceptualizácii hraníc, so zreteľom na skúmanie nielen rozdeľujúcich (v zmysle exclusion), ale i spájajúcich (v zmysle inclusion) funkcií hraníc pre regionálne a lokálne komunity žijúce na oboch ich stranách.

Ing. Martin Lačný, PhD.
FF PU

VÝZNAMNÉ VÝROČIE

V roku 2018 si Gréckokatolícka cirkev na Slovensku pripomína viacero výročí, medzi nich možno zaradiť aj 200 rokov od založenia Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva. V tomto výročnom roku pripravila Gréckokatolícka cirkev na Slovensku viacero podujatí a medzi nich možno zaradiť aj vedeckú konferenciu so zhodným názvom 200 rokov Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva.

Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou sa konala v dňoch 20. – 21. septembra 2018 pod záštitou organizátorov, ktorými bola Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, ako aj samotná Prešovská univerzita v Prešove a Gréckokatolícke arcibiskupstvo v Prešove.

V úvode konferencie zazneli úvodné slová od prešovského arcibiskupa a metropolitu Mons. Dr. h. c. ThDr. Jána Babjaka SJ, PhD. a rektora Prešovskej univerzity Dr. h. c. prof. PhDr. Petra Kónyu, PhD. Príhovor k otvoreniu konferencie predniesol aj štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Mgr. Peter Krajňák, ktorý udelil prešovskému arcibiskupovi a metropolitovi Mons. Dr. h. c. ThDr. Jánovi Babjakovi SJ, PhD. za jeho prácu a aktivity pamätnú medailu ministerky školstva, vedy, výskumu a športu SR JUDr. Mgr. Martiny Lubyovej, PhD.. Následne nasledoval príhovor dekana Gréckokatolíckej teologickej fakulty Mons. prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD., pričom v jeho závere pogrataloval za všetkých zamestnancov a doktorandov Mons. Dr. h. c. ThDr. Jánovi Babjakovi SJ, PhD. k jeho životnému jubileu. Prvý deň konferencie bol organizovaný v priestoroch Gréckokatolíckej teologickej fakulty, zoskúpil na tejto pôde viacero zvučných mien, ako aj študentov a laickej verejnosti. Príspevok s názvom *Obnova katolíckej cirkvi v Prešove v 17. – 18. storočí* predniesol rektor univerzity Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., čím otvoril blok príspevkov na konferencii. Ďalšiu tému *Užhorodská únia v kontexte stredoeurópskych cirkevných únií od konca 16. do začiatku*

18. storočia predstavil ThLic. Juraj Gradoš, PhD. a nasledovala téma *Priebeh vzniku Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva*, ktorej autorom bol doc. PhDr. Jaroslav Coranič, PhD. Túto časť príspevkov uzavrel doc. Volodimír Fenič, PhD. svojou témou s názvom *Od Prešova po Prešov (1816 – 1946): šesť podielov Mukačevskej eparchie a desať spoločných znakov cirkevnej identity gréckokatolíkov užhorodskej únijnej tradície*. Po prestávke nasledovala časť venovaná ďalším príspevkom s danou problematikou konferencie. So svojím príspevkom *Dokumentácia pamiatok gréckokatolíckej cirkvi na Šariši v druhej polovici „dlhého“ 19. storočia* vystúpil PaedDr. Patrik Derfiňák, PhD. Následne sa slova ujal Mgr. Peter Krajňák s témou príspevku *Jozef Mižičko (1847 – 1918) – generálny vikár Prešovského biskupstva a kanonik Prešovskej kapituly*. Ďalší príspevok *„Cirkvi sestry“ – vzťahy medzi Mukačevským a Prešovským biskupstvom v období rokov 1918 – 1939 (administratívny a náboženský aspekt)* predniesol doc. Viktor Kičera, PhD.. Súbor prednášok v tento deň uzatvoril dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., pričom názov jeho prednášky bol *Proces obnovenia Gréckokatolíckej cirkvi v Československu v roku 1968*. Po diskusii nasledovala prezentácia knižných publikácií edície *Dejiny Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku*, ktorú predstavili jednotliví autori a editori. Druhý deň konferencie sa začal blokom piatich zaujímavých príspevkov. Prvým prednášajúcim bol prof. PhDr. ThDr. Peter Zubko, PhD. a názov jeho príspevku bol *Teológia kňazstva v Užhorodskom rukopisnom*

Pseudozonarovi, prameni o tradícii východnej cirkvi v Karpatoch. Nasledovala prednáška prof. PhDr. Petra Žeňucha, DrSc. s témou *O jazyku cyrilských písomností na prelome 18. a 19. storočia*. Ďalšiu špecifickú tému predniesol Mgr. Michal Vadrna s názvom *Rod Mankovičovcov a ich vplyv na život v Mukačevskej eparchii*. Doc. ThDr. Peter Borza, PhD. odpredzentoval príspevok *Gréckokatolícka cirkev na Slovensku v rokoch 1939 – 1945*. Ďalší blok prednášok daného dňa otvoril PhDr. Gabriel Székely svojím príspevkom *Biskup P. P. Gojdič a jeho kritika totalitných ideológií 20. storočia*. Následne príspevok predstavil prof. ThDr. Cyril Hišem, PhD s témou príspevku *Bratislavská bohoslovecká fakulta a Vasil' Hopko*. Ďalšia téma sa viedla v ekleziologickom duchu a šlo o príspevok s názvom *Od Jeruzalema k Rímu, od Ríma k Jeruzalemu* od Ing. Igora Rintela. Prešovská eparchia a hladosť na Ukrajine bol názov nasledujúcej témy príspevku Mgr. Jozefa Šelepeca. V závere odznel príspevok dr. hab. Mareka Rembierza s názvom *Cyrilo-metodská tradícia a 200 rokov Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva*. Atraktivitu a význam tohto podujatia iba podčiarkla diskusia, ktorá nasledovala.

Konferencia priniesla množstvo vzácnych a jedinečných príspevkov, ako aj atmosféru osláv dvojstého výročia Prešovského gréckokatolíckeho biskupstva. Príspevky z konferencie budú uverejnené v zborníku, ktorý bude výstupom tejto výnimočnej konferencie.

Mgr. Ľubica LENARTOVÁ
Mgr. Jana LUKÁČOVÁ
doktorandky GTF PU

OPÄŤ BLIŽŠIE K POĽSKU

Poľská kultúra ako na dlani. Prvý októbrový týždeň sa v Prešove konali Poľské dni. Katedra stredoeurópskych štúdií Filozofickej fakulty PU už po tretíkrát zorganizovala Poľské dni na Prešovskej univerzite.

Cześć, Prešov! Takto znie názov v poradí tretieho ročníka Poľských dní, ktoré sa na pôde Prešovskej univerzity konali v dňoch 3. – 4. 10. 2018. Hlavným iniciátorom tohto podujatia bola Katedra stredoeurópskych štúdií, ktorá má k Poľsku a jeho kultúre veľmi blízko, keďže v rámci študijného programu *stredoeurópske štúdiá* sa študenti špecializujú (okrem iného) na poľský jazyk a kultúru. Spoluorganizátorom tohto projektu bol Poľský inštitút v Bratislave, ktorý na Slovensku pôsobí takmer 70 rokov.

Katedra stredoeurópskych štúdií už niekoľko rokov udržiava priateľské i pracovné kontakty s Poľským inštitútom, ktorý je pre mladých polonistov výraznou oporou. Aj pri organizovaní tohto ročníka sa Poľský inštitút výrazne podieľal na príprave akcií, ktoré sa konali nielen v priestoroch Prešovskej univerzity, ale aj v meste Prešov.

Už prvé dva ročníky (v rokoch 2015 a 2017) zožali veľký úspech nielen na Filozofickej fakulte PU, ale získali si aj obdiv širokej verejnosti, najmä obyvateľov mesta Prešov, ktorí si túto iniciatívu nevedeli vynachváliť. Práve preto sa organizátori rozhodli pokračovať v tejto už takpovediac tradícii aj v tomto roku.

Poľské dni v Prešove majú obrovský význam a prínos pre študentov stredoeurópskych štúdií, ktorí študujú nielen poľský jazyk, ale aj literatúru, históriu a kultúru našich severných susedov. Práve tento projekt je pre nich výnimočným prostriedkom na to, ako sa „dotknúť“ Poľska, ochutnať z toho, čo ponúka, a to priamo z domáceho prostredia. Veď predsa vypočúť si poľštinu rodného používateľa je na nezaplatenie.

Študenti majú možnosť sa aj aktívne zapojiť do diskusií, ktoré sú súčasťou konkrétnych akcií.

Poľské dni otvoril riaditeľ Poľského inštitútu v Bratislave pán Jacek Gajewski svojou pútavou prednáškou o poľskom historickom komikse, ktorý má v Poľsku bohatú tradíciu, teší sa veľkej obľube a dokonca sa využíva aj v edukačnej praxi. Pán riaditeľ do Prešova priniesol aj pestrú zbierku historických komiksov, ktoré si prítomní mohli prelistovať a dozvedieť sa tak aj niečo z bohatej poľskej histórie.

V centre nezávislej kultúry Wave v Prešove sa premietal poľský dokument *Jarocin – po co wolność* (*Jarocin – načo sloboda*) o pravdivej necenzurovanej histórii kultového hudobného festivalu v poľskom Jarocine. Pozvanie prijal aj jeden z dvojice režisérůw Leszek Gnoiński, ktorý bol otvorený diskusií a všetkým otázkam týkajúcim sa filmu aj jeho režisérskych práce.

V neskorých večerných hodinách sa na poľskej diskotéke v klube Ponorok mohli v rytme hudby zabaviť študenti Prešovskej univerzity, ako aj všetci záujemcovia o poľskú hudbu. Hudobnú réžiu mal na starosti DJ Bumii z Poľska.

Po programom nabitej strede bol už v nasledujúci deň pre študentov poľského jazyka pripravený prekladateľský workshop pod vedením Tomasza Grabińskiego, ktorý študentom prezradil čo to svojej bohatej prekladateľskej praxe a so študentmi sa podelil o svoje pozitívne i negatívne prekladateľské zážitky. Mladí polonisti mali možnosť prezentovať svoje skúsenosti s prekladáním a načrtnúť svoje prekladateľské ambície do budúcnosti. Spoločne si potom mohli

vyskúšať svoje nadobudnuté vedomosti prekladom krátkych textov. V poobedňajších hodinách sa konala historická diskusia, počas ktorej sa prítomní mohli preniesť do roku 1918, kedy sa mapa Európy radikálne zmenila. Pútavým a odborným slovom sa prihovorili prof. Andrzej Bonusiak z Rzeszowskej univerzity a prof. Peter Švorc z Prešovskej univerzity. Diskutovalo sa na tému, ktorá je dnes naozaj aktuálna, keďže práve v tomto roku si pripomínáme koniec prvej svetovej vojny, následné zmeny hraníc a zároveň aj vznik nových štátnych útvarov, medzi nimi aj dve republiky – Česko-slovenskú republiku a Poľskú republiku. Besedu moderoval Tomasz Grabiński a tí, ktorí aktívne neovládajú poľský jazyk, si ju mohli vypočúť v tlmočenej podobe. Pre milovníkov histórie si organizátori pripravili expozíciu o významnej poľskej osobnosti minulého storočia. V dňoch 3. – 31. 10. v priestoroch foyeru VŠA majú študenti a zamestnanci univerzity možnosť pozrieť si výstavu o poľskom štátnikovi a zástancovi poľskej nezávislosti – Józefovi Piłsudskom.

V dnešnej dobe plnej sociálnych sietí je osobný kontakt skutočne veľmi vzácna záležitosť a takéto bezprostredné spojenie slovenskej a poľskej kultúry ponúkajú práve Poľské dni. Naše kultúry sú si naozaj veľmi blízke ale zároveň aj vzdialené, čo sa dokázalo na všetkých troch ročníkoch Poľských dní. Veď napokon, spoznávaním cudzích kultúr spoznávame aj svoju vlastnú.

Mgr. Dominika FATULOVÁ
doktorandka FF PU

foto: Katedra stredoeurópskych štúdií FF PU

CENA LITERÁRNEHO FONDU PRE DOC. KOTULIČA

Na tohtoročnom udeľovaní cien za rok 2018 prvé miesto v súťaži Prémia za trojročný vedecký ohlas v kategórii Spoločenské vedy získal doc. Ing. Rastislav Kotulič, PhD., z Katedry ekonómie a ekonomiky Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove.

Doc. Ing. Rastislav Kotulič, PhD. získal prvé miesto v súťaži Literárneho fondu *Prémia za trojročný vedecký ohlas*. Najviac citované diela vznikajú pri cielej vedeckej kolaborácii v rámci vedecko-výskumných projektov podporovaných zväčša agentúrami VEGA, KEGA a APVV. Jeho najcitovanejším dielom je vysokoškolská učebnica *Finančná analýza podniku*, napísaná v spoluautorskom kolektíve Rastislav Kotulič, Peter Király a Miroslava Rajčániová. Predmetná učebnica je vydávaná prestížnym vydavateľstvom Wolters Kluwer (Iura Edition).

Doc. Ing. Rastislav Kotulič, PhD. v súčasnom období svoju vedecko-výskumnú činnosť smeruje na oblasť manažérskej ekonomiky, regionálneho rozvoja a na oblasť organizácie hospodárskej sféry v procese tvorby ekonomických zásad. V užšom zmysle svoj výskum sústreďuje na produkčnú a finančno-ekonomickú analýzu skupiny výrobných podnikov hospodáriacich na pôde a návrh opatrení, ktoré by zlepšili budúce

finančné a riadiace procesy v podniku; na identifikáciu faktorov prosperity a produktivity podniku vo všeobecnosti pri zabezpečení efektívneho manažmentu podniku; na problematiku trvalo udržateľného rozvoja regiónov z produkčného ako aj environmentálneho hľadiska. Literárny fond ako národnokultúrna verejnoprávna inštitúcia v súlade so svojim poslaním podporuje vznik nových diel z oblasti pôvodnej krásnej literatúry, vedeckej a odbornej literatúry a ďalších tvorivých činností. Literárny fond každoročne vyhlasuje súťaž o najlepšie diela v siedmich sekciách. V sekcii pre vedeckú a odbornú literatúru a počítačové programy sú pravidelne vypísané tieto ceny a súťaže: Cena za vedeckú a odbornú literatúru, Prémia za trojročný vedecký ohlas, Prémia za výnimočný vedecký ohlas na jedno dielo a súťaž o najlepšiu prácu ŠVK a za vynikajúcu reprezentáciu slovenskej vedy v zahraničí.

doc. Ing. Rastislav KOTULIČ, PhD.
FM PU

NÁVŠTEVA Z VIETNAMSKEJ AKADÉMIE SPOLOČENSKÝCH VIED

Pri príležitosti podujatia **Týždeň vedy a techniky na Slovensku** mala **Prešovská univerzita v Prešove** tú česť privítať výskumnú pracovníčku **Vietnamskej akadémie spoločenských vied (VASV)** z Hanoja.

Dr. Thi Kim Hoa Do z Filozofického inštitútu VASV predstavila na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU, ktorá akciu zorganizovala, dňa 2. 10. 2018 svoju prednášku na tému: **Demokracia vo Vietname: výzvy a perspektívy**. Jej príchod na fakultu sprostredkoval výskumný pracovník GTF PU, doc. PhDr. Michal Valčo, PhD. a akciu zorganizoval spolu s prodekanom prof. ThDr. Marekom Petrom, PhD. Prednáška sa stretla s mimoriadnym záujmom študentov viacerých študijných programov, ktorí mali možnosť zapojiť sa do živej diskusie s prednášajúcou. Prednáška, na ktorej sa zúčastnili aj niektorí pedagógovia GTF PU, odznela v anglickom jazyku a bola tlmočená do slovenčiny.

Dr. Thi Kim Hoa Do predstavila v úvode základné geopolitické, geografické a ekonomické informácie o Vietname. Následne sa zamerala na fenomény, ktoré, podľa jej bádania, bránia v rozvoji demokracie v jej krajine a napokon predstavila niekoľko východiskových myšlienok, ktoré by mohli napomôcť Vietnamu v implementovaní demokratických princípov a posilnení

ochrany ľudských práv.

Vietnam bol prezentovaný ako socialistická republika, v ktorej aj naďalej zohráva vedúcu úlohu Komunistická strana Vietnamu. Od 80. rokov 20. storočia sa však krajina postupne otvára svetu a experimentuje s trhovým hospodárstvom a ekonomickými reformami, pripomínajúcimi prostredie západných kapitalistických ekonomík. Občania Vietnamu môžu slobodne cestovať do zahraničia a cudzinci môžu relatívne ľahko získať vstupné víza na krátkodobý pobyt vo Vietname. Študenti aj profesori môžu slobodne cestovať do zahraničia na študijné, výskumné ale aj výučbové mobility a vietnamské inštitúcie výskumu a vzdelávania sú otvorené príchodu zahraničných odborníkov. Kritika spoločenského systému je síce aj naďalej citlivou záležitosťou, ale sloboda informácií a vyjadrovania sa je na lepšej úrovni ako v susednej Číne. Facebook, Google a ostatné platformy komunikácie a hľadania informácií sú voľne dostupné. Toto otvorenie sa ekonomiky a spoločnosti zahraničným vplyvom a globálnemu ekonomickému prostrediu prináša so sebou aj zmeny

v ponímaní demokracie, ľudských práv a hodnôt. Vzhľadom na existujúce politické zriadenie aj kultúrne podhubie krajiny je implementácia demokratických hodnôt zložitým procesom.

Prednáška zaujímavým spôsobom predstavila vybrané výzvy, s ktorými sa musí spoločnosť vysporiadať v snahe implementovať princípy demokracie a ľudských práv, pričom zúčastnených inšpirovala k premýšľaniu nad spoločenskými kontextami, ktoré sa výrazne líšia od nami známeho, európskeho kontextu. Po prednáške nasledovalo neformálne rokovanie dekana GTF PU, Mons. prof. Petra Šturáka, PhD. so vzácnym hosťom, prísľubom ktorého je rozvoj akademickej spolupráce medzi oboma inštitúciami, ako aj nadviazanie kontaktov s vybranými univerzitami, s ktorými spolupracuje Vietnamská akadémia spoločenských vied.

doc. PhDr. Michal VALČO, PhD.
GTF PU

KONFERENCIA SACRUM A PRÍRODA NA ZEMPLÍNE

Začiatok nového akademického roka a príchod jesene pre Gréckokatolícku teologickú fakultu PU v Prešove vždy znamená obdobie, kedy prebieha ďalšia z medzinárodných podujatí s názvom Sacrum a príroda (SaP).

Ide o podujatie, ktoré má svoj pôvod v činnosti Pápežskej akadémie v Krakove (dnes Pápežská univerzita Jána Pavla II.) od roku 2003. GTF PU sa stala súčasťou tohto významného vedeckého projektu od roku 2009. V súčasnosti sa konferencia pripravuje recipročne, čo prispieva k vitalite niekoľkoročnej medzinárodnej spolupráce.

V dňoch 28. – 29.09.2018 hostila účastníkov Cirkevná škola v prírode sv. Lukáša vo Viničkách. Dôvodom zamieňania miesta realizácie vedeckého podujatia SaP je snaha predstaviť účastníkom a početnému zástupu poľských turistov vždy nové miesta, možno menej objavené a spoznané. Vinohradnícka oblasť Tokaj, kde sa podujatie konalo, je geograficky uzatvorená oblasť vinohradníctva a vinárstva v povodí rieky Bodrog, severne na Slovensku ohraničená Zemplínskymi vrchmi, vrchom Rozhládňa (469 m) a na juhu v Maďarsku ohraničená sútokom riek Tisa a Bodrog.

Tradíciou a špecifikom podujatia SaP je to, že počas dvoch dní majú poslucháči možnosť nielen počuť kvalitné prednášky, zamerané na ochranu stvorenstva a človeka, ale taktiež využiť nádherné prírodné scenérie k tomu, aby i oči a srdce neostali ukrátené o nezabudnuteľný zážitok. Prvý deň konferencie, po úvodnom slove dekana GTF Mons. prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD., a pozdravnom slove Mons. Dr.h.c. ThDr. Ján Babjak SJ, PhD., veľkého kancelára fakulty, predniesli svoje príspevky títo prednášajúci: ks. prof. dr hab. Maciej

Ostrowski: Ochrona jakości życia w kontekście Encykliki Laudato si'; prof. ThDr. Marek Petro, PhD.: Niebezpieczeństwa kultury relativizmu w paradigmatkach zdrowia a życia człowieka; Ing. Samuel Bruss: Hipoterapia – sposób uzdrowienia na tele i na dusi; ks. dr Jan Klimek, Mgr inż. Elżbieta Filek, Mgr. Dobromiła Olewicz: W poszukiwaniu piękna – od natury ku abstrakcji. Korelacje horti i arteterapii a doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD., ktorý predstavil reflexiu nad ochranou zdravia života a rodiny s názvom „Kedy menej je viac.“ Súčasťou teoretickej časti bolo ešte niekoľko príspevkov, ktoré ostali publikované iba v konferenčnom zborníku.

Praktická časť v teréne sa začala v prvý deň konania konferencie. Popoludní sa zúčastnení plavili po rieke Bodrog do susedného Maďarska, do mesta Sárospatak v Boršodsko-abovsko-zemplínskej župe. Jednou z navštívených dominant mesta bola aj bazilika Neposkrvneneho počatia Panny Márie,

kde sú uložené ostatky sv. Alžbety Uhorskej (nar. 1207), ktorá sa podľa viacerých prameňov narodila v tomto meste. Druhý deň pokračoval terénny program v Trebišove a to prehliadkou Gréckokatolíckeho chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky a Rímskokatolíckeho kostola Návštevy Panny Márie. Súčasťou programu bola tiež návšteva Vlastivedného múzea v Trebišove, kde mohli účastníci vidieť externú expozíciu: stroje a traktory, vývoj mlatby, kroje, remeslá, parné orácie súpravy, expozície tokajského vinohradníctva a vinárstva. Popoludňajší program patril návšteve školského zariadenia SOŠ Poľnohospodárstva a služieb na vidieku, el. pracovisko Viničky, kde p. Peter Bodnár (pivničný majster školy) veľmi pútavo hovoril o význame hrozna a vína vo výžive človeka. Zážitok umocnilo i ochutnanie tokajského vína podľa odrôd Furmint, Lipovina a Muškát žltý.

doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD.
GTF PU

SÚČASNÉ TRENDY A VÝZVY V KATOLÍCKEJ TEOLÓGII A RELIGIONISTIKE

Súčasnými trendmi sú obrovské zmeny v médiách, technike, ekonomike a sexualite. Súčasnými výzvami je sekularizácia, globalizácia, migrácia, kultúrno-spoločenské zmeny. Odpoveďou je komunikácia, služba, komunita.

Dňa 21.06.2018 sa konala v priestoroch Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove doktorandská vedecká konferencia pod názvom Súčasný trendy a výzvy v katolíckej teológii a religionistike.

Konferenciu otvoril úvodným slovom dekan fakulty Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. Následne v úvodnom slove pokračoval prodekan pre doktorandské štúdium a rozvoj GTF prof. doc. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD.

Konferencia sa niesla v duchu odborných príspevkov a diskusií, kde hlavnou témou boli súčasný trendy a výzvy v katolíckej teológii a religionistike. Prezentované príspevky reflektujú potreby a úsilie popísať, analyzovať, vyhodnotiť a podrobiť diskusií aktuálne trendy katolíckej teológie a religionistiky a výzvy pre jej ďalší vývoj.

V tomto duchu sú aj spracované príspevky, ktoré boli prezentované na tejto konferencii: Mgr. Jana Beňková (GTF PU v Prešove) - Pohľad na realitu dneška v kontinuite rodinného prostredia, PhDr. Nikol Volková (GTF PU v Prešove) - Pastoračia ako výzva pre stabilitu rodiny v dnešnej spoločnosti, Mgr. Pavol

Uličný - Farnosť ako priestor pre spoluprácu, Mgr. Mariana Petričková - Aktuálnosť učenia sv. Jána z Damasku o pravej úcte k ikonám, Mgr. Ľubica Fečková - Služba zdravotne znevýhodnených v Cirkvi, Mgr. Ľubica Lenartová - Podoby žitej religiozity v súčasnej slovenskej spoločnosti na príklade regiónu Liptov, Mgr. Damián Saraka - Aktuálne aspekty novej evanjelizácie, Mgr. Dominika Kmecová - Kultúrnotvorný charakter voľného času v kontexte súčasných spoločenských zmien, Mgr. Daniela Nguyen Trong - Implicitné náboženstvo, Mgr. Jana Lukáčová - Problematika kresťanskej Európy dnes kontexte života Jána Ivana Mastiliaka CSsR, Ing. Mgr. Barbara Baloghová - Trajektória dopadu filozofického myslenia Martina Bubera v kontexte medzinárodného dialógu, PhDr. Peter Harvan - Extrémizmus verzus kresťan, PhDr. Slavomír Pribiš - Náboženský fundamentalizmus v hnutiach krajnej pravice na Slovensku, PaedDr. Peter Lazor - Strach v náboženstve a z náboženstva v kontexte súčasných napätých vzťahov medzi Rakúskom a Tureckom, Mgr. Daniel Sabol - Migračná kríza

v súčasnosti ako výzva pre kresťana žijúceho v 21. storočí, Mgr. Bc. Marianna Kocáková - Hnutie Bádателя pravdy, PhDr. Marek Krištof - Súčasné perspektívy náboženského turizmu v kontexte európskeho priestoru.

Konferenciu svojou účasťou obohatila Ing. Mgr. Hana Horáková s príspevkom Millennialismus v rané cirkvi a v dnešnom kresťanstvi a Mgr. Radoslava Semanová s príspevkom Moc v socializme v ČSSR na prípade trampskej subkultúry. Na záver konferencie ale aj v priebehu diskusií zazneli rôzny názory na odprezentované témy, pričom diskusia ktorá sa rozprúdila v závere konferencie trvala niekoľko hodín a priniesla rôzne názory na tú ktorú tému, problematiku.

Výstupom z konferencie bude elektronicky recenzovaný zborník vedeckých príspevkov, ktorý bude dostupný nielen pre vedeckú a odbornú verejnosť, pričom verím, že svojím zameraním a obsahom priblíži súčasný trendy a výzvy v katolíckej teológii a religionistike, a osloví aj širšiu verejnosť.

PhDr. Slavomír PRIBIŠ
doktorand GTF PU

10. ROČNÍK ŠTUDENTSKEJ VEDECKEJ KONFERENCIE

Dňa 24. apríla 2018 sa na pôde Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove konal v poradí už 10. jubilejný ročník študentskej konferencie pod názvom KLIENT VS. BLÍŽNY /sociálno-teologicko-psychologicko-edukatívne aspekty v sociálnej práci/.

Táto konferencia započala svoju tradíciu ešte v roku 2009 a aj v tomto roku sa organizátorom podarilo ju úspešne zrealizovať. Výnimočnosť konferencie spočíva v jej tematickom zameraní a v tom, že vytvára priestor na prepojenie a obohatenie poznatkov tak z oblasti sociálnej ako aj duchovnej, čo je v dnešnej upoňáhľanej dobe viac ako potrebné. Cieľom organizátorov bolo vytvoriť najmä pre študentov, mladých vedeckých pracovníkov a odborníkov z praxe možnosť vystúpiť a podeliť sa s ostatnými so svojimi poznatkami z rôznych oblastí pomáhajúcich profesií. Konferencia začala spoločnou modlitbou a následne ju otvoril úvodným príhovorom dekan fakulty,

prof. ThDr. Ján Šafin, PhD., ktorý svojím milým slovom privítal všetkých zúčastnených a ctených hostí. Konferencie sa okrem pedagogických pracovníkov fakulty zúčastnili aj denní a externí doktorandi, ktorí do diskusie prispeli zaujímavými a podnetnými príspevkami. Svojou prítomnosťou poctili toto milé zhromaždenie aj hostia z iných fakúlt a taktiež aj z Poľska, čím konferencia nabrala do istej miery aj medzinárodný charakter a naskytl sa tak priestor pre naozaj obohacujúcu a podnetnú diskusiu. Celé stretnutie sa nieslo vo veľmi príjemnom a priateľskom duchu a všetci zúčastnení mali po skončení podujatia príjemné pocity, ktoré v nich pretrvali aj dlho po oficiál-

nom ukončení.

V mene organizačného tímu konferencie sa týmto chceme poďakovať jednak vedúcemu Katedry kresťanskej antropológie a sociálnej práce doc. PhDr. Tomášovi Hanganimu, PhD., mim. prof. ako aj vedúcemu Katedry kresťanskej pedagogiky a psychológie PhDr. Andrejovi Nikulinovi, PhD. za možnosť a podporu pri realizácii konferencie. Veľké poďakovanie patrí aj všetkým zúčastneným hosťom a študentom, ktorí prišli a vytvorili tak príjemnú atmosféru na pôde našej Alma mater. Veríme, že sa v rovnako hojnom počte opäť stretneme aj o rok!

Mgr. Natália BUŠOVÁ
PBF PU

OTVORENIE AKADEMICKÉHO ROKA NA PBF

Dňa 25. septembra 2018 sa na pôde Pravoslávnej bohosloveckej fakulty konalo slávnostné otvorenie akademického roka 2018/2019. Udalosť bola venovaná všetkým študentom ako aj zamestnancom fakulty a tak, ako každý rok, aj tento sme sa opäť všetci zišli v hojnom počte.

Samotná udalosť začala o 7:30 ráno, kedy v priestoroch kňazského seminára, konkrétne v chráme sv. Jána Bohoslova, prítomní privítali archijerejev, ktorí svojou prítomnosťou poctili všetkých zúčastnených. Liturgiu slúžili *Jeho Blaženosť Rastislav*, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska, *Jeho Vysokopreosvietenosť Michal*, arcibiskup pražský a českých krajín a taktiež aj *Jeho Preosvietenosť Izaiáš*, biskup šumpejský, ktorí spolu s ostatnými kňazmi Pravoslávnej bohosloveckej fakulty odslúžili archijerejskú svätú liturgiu. Po liturgii sa konal prosebný moleben prizývania Svätého Ducha a bol venovaný pre zamestnancov ako aj študentov, aby všetci spoločne zažili ďalší požehnaný a úspešný rok na pôde fakulty, ktorý nech je sprevádzaný nie len úsilím, ale aj trpezli-

vosťou, pokorou a milým slovom. Následne po ukončení liturgie sa všetci zúčastnení, najmä pedagogický zbor a ctení hostia presunuli z kňazského seminára na pôdu fakulty, kde o 11tej hodine bola na programe pedagogická porada. Pedagogický zbor takto po milom úvodnom slove, privítaní a povzbudení do ďalších úspešných dní zo strany biskupov oficiálne otvoril nový akademický rok. Ďakujeme všetkým zúčastneným, ktorí prišli a boli súčasťou tohto pekného stretnutia. Veríme, že sa nám spoločne podarilo otvoriť ďalší úspešný akademický rok, ktorý bude robiť radosť nie len samotným študentom, ale že aj študenti budú robiť radosť učiteľom a celému pedagogickému zboru!

Mgr. Natália Bušová
PBF PU

STRETNUTIE ZAHRANIČNÝCH TEOLOGICKÝCH FAKÚLT

Dňa 1. októbra 2018, na sviatok Ochrany Presvätej Bohorodičky, sa na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove uskutočnilo Prvé stretnutie absolventov a študentov zahraničných teologických fakúlt v rámci projektu Vedeckej grantovej agentúry Mikuláša Rusnáka.

Stretnutie otvoril modlitbou a povzbudivým slovom vladyka Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup a metropolita a veľký kancelár GTF PU. Po úvodnom príhovore dekana GTF PU, Mons. Prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD., nasledovali krátke prednášky doc. PhDr. Jaroslava Coraniča, PhD. a ThLic. Michala Glevaňáka, ktoré mapovali štúdiá kňazov Prešovskej eparchie v zahraničí pred rokom 1950. Nosným bodom programu stretnutia bol okrúhly stôl, počas ktorého 28 účastníkov z radov kňazov, diaconov, bohoslovcov, rehoľníkov, rehoľných sestier a laikov, mužov i žien zdieľalo svoje skúsenosti zo štúdií v Ríme, v Poľsku, v Nemecku, Rakúsku, v Olomouci a v Ľvove. Stretnutie vyvrcholilo slávením svätej liturgie v kaplnke GTF PU, ktorou prítomní ďakovali za dar štúdií v zahraničí, ktoré sú cenným prínosom nielen pre každého osobne, ale aj pre celú Gréckokatolícku metropolitnú cirkev sui iuris na Slovensku. V rámci okrúhleho stola

zazneli viaceré zaujímavé podnety. Dekan GTF vyzval prítomných, aby ponúkli svoje doktorské alebo licenčné práce do knižnice študentom fakulty, ktorí by z nich mohli čerpať pri svojom štúdiu. Účastníci stretnutia dostali v rámci projektu možnosť publikovať časť svojich doktorských alebo licenčných prác v spoločnom zborníku pod názvom V službe Cirkvi. Uvažovalo sa aj nad vytvorením spoločnej

webovej stránky alebo dokonca nad založením teologického Spolku sv. Atanáza. Počas stretnutia bolo cítiť priateľskú atmosféru. Viacerí účastníci vyjadrili túžbu pokračovať a prehĺbiť túto iniciatívu, aby sa necítili ako „osamotené ostrovy“. Už teraz sa teda môžeme tešiť na ďalšie podobné stretnutie.

doc. ThDr. Marcel Mojzeš, PhD.
GTF PU

DUCHOVNÁ OBNOVA PEDAGÓGOV GTF

Nový akademický rok 2018/2019 sme na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU začali 14. septembra duchovnou obnovou pedagógov, zamestnancov a doktorandov. Obnova sa konala v Centre pre rodinu na Sigorde.

Duchovnú obnovu otvorila modlitba Tretieho času, ktorú viedol doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD. Nasledovala božská Liturgia sv. Jána Zlatoústeho, ktorú slúžil Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., dekan GTF, spoločne s kňazmi, pedagógmi fakulty. Homíliu a rovnako aj príležitostné duchovné zamyslenie

predniesol P. Viliam Karľa SJ, ktorý nám venoval povzbudivé slová hodné zamyslenia sa. Zdôrazňoval, že každý z nás má svoju hodnotu, a že to, čo chceme v našom živote dosiahnuť, si najprv musíme vyprosiť od Boha ako dar. Pretože za všetkým zdarným ľudským úsilím je Boh tak, ako sa píše v Žalme 127: „Ak Pán nestavia dom, márne sa námáhajú tí, čo ho stavajú.“ Nasledovala modlitba Akatistu k životodarnému Svätému Duchu, ktorú viedol ThLic. Martin Tkáč, PhD. Spoločný obed dotvoril duchovnú atmosféru nášho stretnutia.

Duchovná obnova nám všetkým priniesla možnosť osobného rozjímania, ako aj možnosť sviatosti zmierenia a duchovného posilnenia. Niesla sa v znamení aktuálneho sviatku Povýšenia sv. Kríža, na základe ktorého Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. nám všetkým pripomínal, že kríže patria k nášmu každodennému životu. A tak, po skočení duchovnej obnovy sa snažíme byť – AD OMNE BONUM OPUS PARATI (pripravení ku každému dobrému dielu).

Mgr. Dominika TLUČKOVÁ
doktorandka GTF PU

20 ROKOV BIBLIOGRAFIE PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI PU

Publikačná činnosť vysokoškolských učiteľov, vedecko-výskumných pracovníkov a doktorandov patrí k významným kritériám hodnotenia vysokej školy. Hodnotenie výsledkov vedeckej práce na základe publikačných aktivít sa v ostatných rokoch dostalo do pozornosti akademickej verejnosti a vyvoláva pozitívne i negatívne reakcie. Zoznamy publikačnej činnosti sa vyžadujú predovšetkým pri akreditácii, pri predkladaní projektov, grantov, pri kvalifikačných postupoch a ostatné roky aj pri rozpise dotácií verejným vysokým školám z rozpočtu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVŠ). Publikačná činnosť na vysokých školách teda nie je samoučelnou a dobrovoľnou záležitosťou, ale jej previazaním na pridelenie finančných prostriedkov vysokým školám sa doslova stala jednou z ich najdôležitejších povinností, podobne ako zabezpečovanie vyučovacieho procesu.

Prvé pokusy s evidenciou publikačnej činnosti sa začali v Univerzitnej knižnici Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU) v roku 1997, a to na základe požiadaviek Filozofickej fakulty PU, ktorá sa snažila túto problematiku dlhodobo riešiť už od začiatku 90. rokov. Na základe rozhodnutia Vedenia Prešovskej univerzity v Prešove od roku 1998 začala Univerzitná knižnica PU v Prešove spracovávať publikačnú činnosť všetkých súčastí univerzity. Cieľom bolo vytvorenie kvalitnej odbornej databázy, rešpektujúcej kritériá a pripomienky Akreditačnej komisie, habilitačných, grantových či iných komisií, vychádzajúc pri tom z medzinárodne, resp. národne uznávaných noriem, štandardov a odporúčaní.

Základom evidencie bol výber vhodného softvéru, pričom jedným z mála automatizovaných systémov, ktorý spĺňal vtedajšie požiadavky na evidenciu publikačnej činnosti, národné i medzinárodné požiadavky, bol systém Advanced Rapid Library a jeho modul RL-EPCA (Rapid Library – Evidencia publikačnej činnosti a aktivít), ktorý knižnica začala začiatkom roka 1998 používať. Nárast požiadaviek zo strany akademickej obce, ministerstva a požiadavky na poskytovanie služieb týkajúcich sa evidencie publikačnej činnosti si vyžiadali úvahy nad novým systémom, keďže knižnično-informačný systém ALEPH implementovaný v UK PU nedisponoval samostatným modulom pre EPC (problematická bola

najmä špecifikácia výstupov a spracovanie ohlasov). UK PU sa v roku 2005 rozhodla pre systém ProfLIB, resp. jeden z jeho modulov ProfEPC od firmy CEIT Bratislava. Tento modul bol ekonomicky výhodnejší ako RL-EPCA, navyše UK PU mohla po knižničnej stránke (v dodržovaní a uplatňovaní noriem a štandardov) participovať na jeho vývoji a mohol pracovať nezávisle od informačného systému knižnice. Systém ProfEPC používa UK PU dodnes.

Univerzitná knižnica PU tak na základe dodaných podkladov od autorov buduje od roku 1998 bibliografickú databázu publikačnej činnosti a ohlasov v elektronickej forme, ktorá ku dnešnému dňu obsahuje takmer 60 000 záznamov. Riadi sa platnými medzinárodnými knižničnými normami, štandardami a odporúčaniami (ISBD, ISO 690, ISO 2709, UNIMARC, AACR2). Buduje špecializovaný knižničný fond EPC so statusom prezenčných výpožičiek, ktorý je prístupný v študovni publikačnej činnosti. Od roku 1999 každoročne zostavuje a vydáva bibliografiu publikačnej činnosti PU, ktorú vytvára zo záznamov spracovaných v automatizovanom knižničnom systéme. Táto bibliografia vychádza v tlačenej podobe bez prerušenia od roku 1999 (na www.publib.sk sú k dispozícii aj elektronické verzie), takže jej tohtoročné vydanie je už dvadsiate,

čo predstavuje v slovenskom akademickom prostredí pozoruhodné unikum.

Po obsahovej aj formálnej stránke má bibliografia už niekoľko rokov tradičnú podobu – obsahuje záznamy publikačných jednotiek pracovníkov PU a interných doktorandov vydaných v predošlom kalendárnom roku. Jednotlivé bibliografické záznamy sú uvedené vo formáte ISBD (bez ohlasov, s percentuálnym podielom autorov) a sú zoradené podľa fakúlt (abecedne), kategórií publikačnej činnosti a podľa autorov (abecedne). V závere bibliografie sú uvedené sumarizačné tabuľky, kategórie publikačnej činnosti

a menný register všetkých uvedených autorov. Vzhľadom na neustále narastajúcu publikačnú aktivitu zamestnancov PU od roku 2012 bola UK PU „nútená“ vydávať dve obsahovo rozdielne verzie. Tlačená verzia obsahuje len záznamy v kategóriách, ktoré požaduje MŠVVŠ SR (každoročne sú uvádzané v Metodike rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám). Elektronická verzia obsahuje záznamy vo všetkých kategóriách. Evidencia publikačnej činnosti na Slovensku prešla od počiatkov už dlhú cestu. Od prvých pokusov papierovej evidencie až po moderný portál CREPČ (Centrálny register

publikačnej činnosti SR), kde je publikačná činnosť vystavená verejnej kontrole. Netreba však zabúdať, že tak, ako je v tomto procese nezastupiteľná rola autora, je nezastupiteľnou aj rola knihovníka. Na doterajších 20 vydaniach bibliografie sa rôznym spôsobom podieľali pracovníčky Univerzitnej knižnice PU, predovšetkým PhDr. Zuzana Karanišová, PhDr. Milena Rybarčáková, Mgr. Eva Maťufková a v prvopočiatoch aj Mgr. Monika Mindošová a Petronela Jančoková. Všetkým im patrí vďaka za túto záslužnú a často aj nedocenenú prácu.

Ing. Peter HALKO
Foto: Archív UK PU

PREZENTÁCIA VÝSLEDKOV PROJEKTU APVV

V dňoch 26. – 28. septembra 2018 sa 11 členovia projektu APVV 15/0322 zúčastnili v priestoroch kongresového centra Kúpeľov Nový Smokovec vo Vysokých Tatrách 7. medzinárodnej vedeckej konferencii MANAGEMENT 2018.

Od 1. júla 2016 pracuje v rámci projektu APVV 15/0322 Konkurencieschopnosť, ekonomický rast a prežitie firiem (COGEFIS) pod vedením hlavného riešiteľa prof. Ing. Pavla Ochotnického, CSc. (Národohospodárska fakulta Ekonomickej univerzity v Bratislave) riešiteľský tím, ktorý je zložený zo spoluriešiteľov Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave, Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (zodpovedný riešiteľ: prof. Ing. Marta Orviská, PhD.) a Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove (zodpovedný riešiteľ: doc. Ing. Dana Kiseláková, PhD.). Projekt je plánovaný do 30. septembra 2019.

Na konferencii MANAGEMENT 2018 – MANAGEMENT AND THE WORLD IN MOTION, CHALLENGES, OPPORTUNITIES AND THREATS prezentovali svoje doterajšie výsledky výskumnej činnosti 7 členovia riešiteľského

kolektívu APVV 15/0322 v sekcii F – Konkurencieschopnosť, hospodársky rast a prežitie podnikov, ktorú viedla doc. Ing. Dana Kiseláková, PhD. (Katedra financií Fakulty manažmentu PU). V rámci sekcie vystúpili aj hostia zo zahraničia Natanya Meyer (North – West University, Vanderbijlpark, South Africa) a Robert Magda (Szent Istvan University, Godollo, Hungary). Z riešiteľského tímu Národohospodárskej fakulty EUBA sa na konferencii zúčastnili a aktívne vystúpili Ing. Juraj Válek, PhD., Ing. Jana Kušnírová, PhD., Ing. Marcela Rabatinová, PhD., Ing. Matej Boór, PhD., a Ing. Martin Geško, PhD. Výsledky riešiteľského tímu za Ekonomicke fakultu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici prezentoval Ing. Ivan Sedliačik, PhD. a za riešiteľský tím Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity vystúpili Ing. Beáta Šofranková, PhD. (Katedra financií) a Ing. Elena Širá, PhD. (Katedra ekonómie a ekonomiky).

Príspevky sa venovali analýzam hodnotenia konkurencieschopnosti a zlepšenia postavenia Slovenska v rámci krajín EÚ, komparácii konkurencieschopnosti jednotlivých regiónov Slovenska, problematike daní, daňových licencií, DPH, nariadeniam o environmentálnej dani v jednotlivých sektoroch európskych krajín.

Po prezentáciách výsledkov výskumu nasledovala aktívna diskusia medzi účastníkmi sekcie, vzájomná výmena skúseností, nápadov, ako aj inšpiratívnych myšlienok, a to nielen medzi spoluriešiteľmi projektu APVV 15/0322 Konkurencieschopnosť, ekonomický rast a prežitie firiem (COGEFIS), ale aj ostatnými domácimi i zahraničnými účastníkmi medzinárodnej vedeckej konferencie MANAGEMENT 2018, v rámci ktorej bolo publikovaných 130 príspevkov z 15 krajín.

Ing. Beáta ŠOFRANKOVÁ, PhD.
FM PU

JEDINEČNÁ DVOJVÝSTAVA K 100. VÝROČIU ČESKOSLOVENSKA

Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU) si pripomenula 100. výročie vzniku Československa jedinečnou dvojjvýstavou: putovnou výstavou posterov – SYMBOLY ČESKOSLOVENSKEJ ŠTÁTNOSTI a výstavou fotografií – PETER LIŠKA: AUGUST 1968 V PREŠOVE

Spoločná vernisáž oboch výstav sa v Univerzitnej knižnici PU konala dňa 3. októbra 2018. Veľmi bohatý program vernisáže otvoril a moderoval riaditeľ knižnice Ing. Peter Haľko. V úvodnom slove pripomenul význam jubilea a tradíciu „osmičkových“ rokov v našich dejinách. Zároveň zdôraznil jedinečnosť výstav a ich význam pre knižnicu a jej čitateľov, najmä študentov Prešovskej univerzity.

Vernisáž mala aj mimoriadne bohatý hudobný program, zložený zo skladieb českých a slovenských hudobných skladateľov, ktorý pripravila a uvádzala prof. Irena Medňanská. Skladby interpretovali Kristína Daňková (akordeón), Miriam Marcínčinová (spev) a Doc. Liubov Gunder (klavírna spolupráca) z Katedry hudby FF PU. Prof. Irena Medňanská uviedla výstavu SYMBOLY ČESKOSLOVENSKEJ ŠTÁTNOSTI a vo svojom príhovore predovšetkým pripomenula príbeh československej aj slovenskej hymny a jej hudobný

aj symbolický význam pre Čechov aj Slovákov. Pripomenula, že príbeh hymny aj ďalšie symboly štátnosti sú podrobnejšie rozpracované v rovnomennej publikácii k výstave, ktorá sa už nachádza vo fonde UK PU.

Laudácia k 100. výročiu vzniku Československa predniesol prof. Peter Švorc z Inštitútu histórie FF PU. Vo svojom príhovore vyzdvihol význam Československa pre Slovákov, ktorí sa prvýkrát vo svojich dejinách stali štáttvorným národom s vymedzením hraníc svojho územia, kde všetci jeho obyvatelia získali volebné právo, mali možnosť budovať vlastné národné školstvo a vzdelávať sa vo vlastnom jazyku. Zdôraznil, že napriek rôznym snahám o dezinterpretáciu dejín sa vďaka Československu mohli Slováci dokonštituovať do moderného európskeho národa a pripraviť si tak cestu k samostatnej slovenskej štátnosti.

Výstavu fotografií AUGUST 1968 V PREŠOVE uviedol doc. Ľudovít Petraško, ktorý, ako priamy účastník

augustových udalostí z roku 1968, apeloval na ostražitosť a pamäť národa, aby sa nezabudlo na to, ako sa udalosti v skutočnosti odohrali. Uviedol aj niekoľko autentických príbehov, pričom zaujali najmä príbehy obetí invázie, resp. ich ignorovanie zo strany vtedajších štátnych orgánov. Doc. Petraško zároveň prezentoval svoju najnovšiu publikáciu ZMARENÉ NÁDEJE: 21. august 1968 v Prešove, ktorú vydalo Vydavateľstvo Prešovskej univerzity a kde sa nachádza aj viacero fotografií Petra Lišku z výstavy v UK PU. K najpôsobivejším častiam vernisáže patrilo vystúpenie autora fotografií Petra Lišku, ktorý vo svojom príhovore popísal augustové udalosti a okolnosti vzniku fotografií:

„Dňa 21. augusta 1968 prišli Rusi do Prešova. Ešte z vojenčiny som bol vycvičený, že nepriateľa treba čakať zo západu, ale že prišiel z východu, to mi na chvíľku riadne zamotalo hlavu. Tank na koľajniciach, ktorý zastavil vlak. Protestné zhromažde-

PETER LIŠKA: AUGUST 1968 V PREŠOVE

Výstava 84 čiernobielych fotografií (formát A3 a A4) zachytáva dramatické okamihy z augusta 1968 v prešovských uliciach, ktoré na svojom fotoaparáte PENTI zachytil vtedy 22-ročný mladý muž – Prešovčan Peter Liška. Fotografie po 50 rokoch zdigitalizoval a vďaka doc. Ľudovítovi Petraškovi z Katedry germanistiky Filozofickej fakulty PU, ktorý výstavu sprostredkoval, ich môžu prvýkrát na ucelenej výstave obdivovať študenti a učitelia Prešovskej univerzity.

SYMBOLY ČESKOSLOVENSKEJ ŠTÁTNOSTI

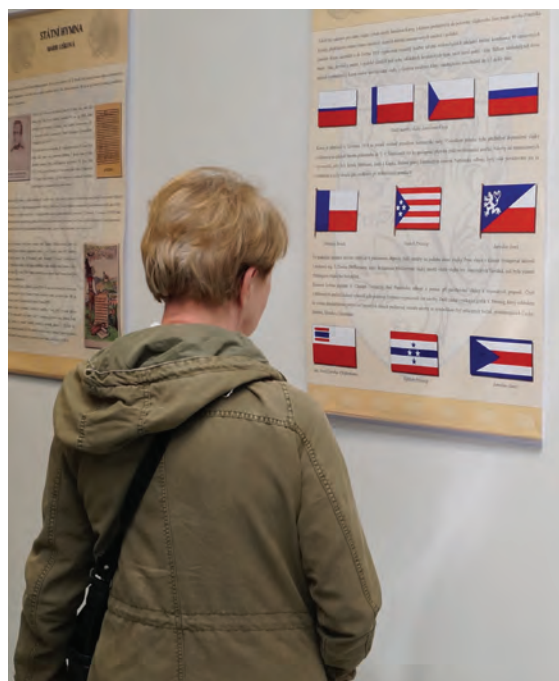
Putovná výstava na 13 posteroch v textovej i obrazovej podobe tematicky zachytáva problematiku vývoja českých štátnych symbolov a do 1. januára 1993 aj symboly slovenskej a česko-slovenskej štátnosti: výstava napr. obsahuje štátny znak, štátnu pečať, „národný“ strom – lipu, pojednáva tiež o vzniku českej i slovenskej zástavy, ako aj o tematike vzniku českej i slovenskej hymny z hudobno-teoretického hľadiska. Výstava je usporiadaná v spolupráci s autormi a organizátormi výstavy – s prof. Jiřím Bezděkom (Akadémia múzických umení v Prahe) a doc. Václavom Liškom (České vysoké učení technické v Prahe). Iniciátorom inštalácie výstavy na PU bola prof. Irena Medňanská z Katedry hudby Filozofickej fakulty PU.

nia a generálny štrajk. Pálenie sovietskej vlajky pred divadlom. Obchody vypredané, iné zavreté. Spontánne pochody mestom. Študenti, železničiari. Deti-školáci sedia na ceste pred tankami pod veľkou československou zástavou. Na hlavnej križovatke plno národa, až sa kolóna okupantov zastavila. Vylepovanie narýchlo zhotovených plagátov. Rozbíjanie nápisu na budove ONV v azbuke. Odhaľovanie kolaborantov. Stanné právo. Mesto plné okupantov, tankov, bojovej techniky – toľko námetov! Obchádzal som mesto na bicykli a fotil som. Fotografie a negatívy som neskôr pre istotu dobre odložil. Vtedy som sa bál viac, ako keď som fotografoval. Ukázalo sa, že oprávnene. Fotografie doposiaľ neboli nikde zverejnené a toto je vlastne ich premiéra – po päťdesiatich rokoch.“

Obe výstavy boli sprístupnené v Univerzitnej knižnici PU do konca októbra 2018 počas otváracích hodín. Vstup bol voľný.

Ing. Peter HALKO

Foto: Peter Liška a archiv UK PU

PREMIÉRA DIEL KREMICKÝCH SKLADATEĽOV 17. STOROČIA

Diela kremnických majstrov Andreasa Stirbitza (? – 1683), Johann Kussera (1626 – 1696) a Nicolausa Mauritiusa Pollentarius (17. stor.) mohli zazrieť v novodobej premiére najmä vďaka historiografickej muzikologickej práci Mgr. art. Hany von Schlosser, ArtD., odb. asistentky Katedry hudby IHVU FF v Prešove.

V polovici septembra vyvrcholili v Kremnici oslavy 690. výročia udelenie mestských práv a založenia mincovne. Súčasťou osláv bol aj koncert (15. 09. 2018) v hradnom Kostole sv. Kataríny Alexandrijskej pod názvom Kremnická tvorba 17. storočia. Jeho dramaturgia pozostávala zo zachovaných diel kremnických majstrov Andreasa Stirbitza, Johanna Kussera a Nicolausa Mauritiusa Pollentarius. V historicky poučenej predvážajúcej praxi ich predniesol trnavský

spevácky zbor Vox Aurumque, pod vedením umeleckej vedúcej a dirigentky Mgr. art. Hany Schlosser, ArtD. Práve vďaka jej bádateľskej práci, v ktorej transkribovala a rekonštruovala staré rukopisy, následne ich ako dirigentka našťudovala so zborom Vox Aurumque, sólistami-spevákmi a inštrumentalistami, sme boli svedkami týchto novodobých premiér. Koncert bol súčasťou projektu Musica Cremniciensis, podporeného najmä Fondom na podporu umenia, mestom

Kremnica, Národnou bankou Slovenska a Múzeom mincí a medailí Kremnica.

Umelecká vedúca Mgr. art. Hana Schlosser, ArtD. pripravila aj informačne veľmi výpovedný programový bulletin, v ktorom boli curricula uvedených barokových skladateľov, s podčiarknutím ich pôsobenia v meste Kremnica.

Z diela Johanna Kussera (1626 – 1696), známeho presburského evanjelického regenschoriho, ktorý v Kremnici pôsobil len 4 roky, 1653

Ďalší barokový majster Nicolaus Mauricius Pollentarius (? – 1683) bol rektorom kremnickej školy (prvá zmienka z r. 1669). Skladby v dramaturgii koncertu *Gaudete omnes, Crucifixus amor meus* (obr. č. 2) pochádzajú z jeho jedinej zachovanej zbierky duchovných skladieb pre rôzne vokálno-inštrumentálne obsadenia, ktorá je uchovaná v depozite Hudobného múzea v Bratislave. V týchto skladbách sa Hana Schlosser predstavila aj ako speváčka a prezentovala svoje poznanie zákonitostí vokálnej dobovej

Spevácky zbor Vox Aurumque od svojho vzniku v r. 2010 vedie Hana Schlosser a sústreďuje sa najmä na uvádzanie vokálnej hudby 16 – 17. storočia v historicky poučenej interpretácii. Treba vyzdvihnúť výkon tohto speváckeho zboru, ktorý sa ako amatérsky zbor vypracoval

Oživovanie hudobnej histórie je náročný proces „pátrania“ po dielach, ich transkribovania, rekonštrukcie, mnohokrát i dotvorenia chýbajúcich úsekov či dielov, následného naštudovania a koncertnej prezentácie. Hana Schlosser svojou zameranosťou pre túto činnosť prispela k utváraní predstavy o umeleckej kvalite diel, ktoré vznikli v 16. – 17. storočí na území dnešného Slovenska.

Foto: Róberta Schmidlová

ŠTUDENTSKÉ DIVADLO ZAREZONOVALO NA FESTIVALE

Študentské divadlo Prešovskej univerzity v Prešove sa v júni tohto roku zúčastnilo medzinárodného divadelného festivalu v Poľsku – 10. ročníka divadiel hľadajúcich svoj výraz, vo Wielopoli, rodisku Tadeusza Kantora, významného divadelného tvorca. Náš súbor uviedol monodrámu „Storočie podľa Márie“, ktorá vznikla v rámci tvorivej divadelnej dielne Akademického Prešova 2017, v intenciách Puschmannovej koncepcie autobiografického rozprávania. Pod jej tvar sa podpísali Karol Horák a Miron Pukan a neskôr Peter Palík, no najmä herec Ján Jendrichovský, absolvent FF PU. Inscenácia získala jednu z hlavných cien festivalu. Za zmienku stojí aj to, že ju môžete vidieť v profesionálnom spišskonovoveskom divadle, ktoré ju uvádza ako svoje repertoárové číslo. Odborná porota v Poľsku vysoko pozitívne hodnotila primerane zvolený divadelný výraz, neraz ho interpretom kreujúc do minimalistickej modality, akcentujúci vnútornú pravdivosť výpovede jednoduchej starej ženy, plnej pokory, žijúcej v čase zložitých historicko-spoločenských premien. A napriek tomu však nestratila cit pre hodnoty odolávajúce zubu času.

Predstavenie Storočie podľa Márie má svoj pôvod na Akademickom Prešove. Súčasťou ostatných ročníkov Akademického Prešova boli totižto performatívne aktivity (performancie). Jednou z „performancií“ bolo rozprávanie autobiografického príbehu. Začalo to témou materstvo. Realizovali ju študentky, ktoré sa stali počas štúdia matkami a následne mali problémy s ukončením štúdia. Moja téma bola iná. V jednom z súkromných rozhovorov s prof. Karolom Horákom, som mu spomenul moju babku a jej životný príbeh, ktorý som postupne spisoval. Pána profesora tento príbeh zaujal, a tak sme mu hľadali vhodnú divadelnú formu. Textov založených na rozprávaní mojej babky bolo čoraz viac, a tak sme kvôli rozľahlosti vždy pracovali iba s fragmentom týchto textov – s vrcholnými okamihmi. Babičkin rozprávanie som čiastočne „beletrizoval“, keďže ako prirodzený hovorový prejav bolo rozbiehavé a často odbočovalo. Poznáam kvantum detailov z rozprávania a v mojej hlave celý príbeh žije svojím vlastným životom,

trochu iným ako v divákovi, ktorému sme museli ísť v ústrety, selektovať a sústrediť sa na isté veci. Zároveň sme si uvedomovali v tomto procese, že vzniká tvar, ktorý má umelecké a estetické dispozície – navyše, že sa neštylizujem do dramatickej postavy „nejakého hrdinu“, ale ako vnuk babky som v predstavení vnukom, ktorý rozpráva autentický príbeh tejto ženy. Ďalej som pracoval na zbieraní materiálov, ktoré majú už rozsah malej knihy. A tak sme sa pokúsili urobiť z toho divadelné dielo. Nakoniec sme pracovali s alternatívou, že na predstavení vystúpi samotná babka. Keď sa Karol Horák a Miron Pukan zoznámili s prácou a poetikou Petra Palíka, zasmialo sa im, že je blízka práci, ktorú sme začali robiť a že by mohol pochopiť to hlavné, čo sme mali v úmysle. Doc. Palík sa toho chopil a dopracoval predstavenie až do aktuálneho stavu – Storočie podľa Márie, hraného v Spišskom divadle. Vyselekoval texty s ktorými sa pracovalo a taktiež ich jemne, divadelne upravil.

Mám pocit, že prostredníctvom zvnútornenia a stotožnenia sa, nebolo ublížené (divadelne) síle slova, ktorá v pôvodných textoch je, ako ľudská múdrosť jednej ženy, ktorá prešla desaťročiami. Dôkazom toho, že tento príbeh má čo povedať aj v súčasnej dobe, dnešnej spoločnosti, a to nie len na Slovensku, môže byť aj to, že zo spomínaného festivalu si prinieslo jedno z najvyšších ocenení. Keďže ja i moja babka pochádzame z goralského prostredia, veľmi som sa tešil, že Storočie podľa Márie môžem odohrať v Poľsku. Od prvých chvíľ predstavenia som si bol istý, že sme k sebe s divákom našli cestu nie len po jazykovej rovine, ale takisto po hodnotovej. Po odohraní samotného predstavenia som mal pocit, že sa dielo vydarilo, čo potvrdila i porota pri jej hodnotení.

Hana FEDOROVÁ
Ján JENDRICHOVSKÝ
FF PU

RADOSLAV KLAMÁR: NA DISKUSIU STAČÍ AJ JEDNA MAPA...

Doc. RNDr. Radoslav Klamár, PhD. je rodákom z Humenného. Po ukončení základného vzdelania a gymnázia v Humennom absolvoval vysokoškolské štúdium na Univerzite Komenského v Bratislave v odbore geografia a kartografia. Od roku 2001 pôsobí na Katedre geografie a aplikovanej geoinformatiky Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity, najskôr ako odborný asistent a potom od roku 2010 ako docent a garant bakalárskeho stupňa študijného programu učiteľstvo geografie. V roku 2005 získal titul philosophie doctor (PhD.) v odbore regionálna geografia na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave a habilitoval sa v roku 2010 na FHPV PU v odbore geografia. V rámci svojej vedecko-výskumnej činnosti sa venuje humánnej geografii so zameraním na regionálny rozvoj a jeho faktory, regionálne disparity, regionálne plánovanie, cestovný ruch a rozvoj vidieka. Je autorom monografií Strategické plánovanie rozvoja mikroregiónu Ptava (2007) a Vývoj regionálnych disparít v Slovenskej republike s osobitným zreteľom na regióny východného Slovenska (2011), ako aj desiatky vedeckých štúdií a popularizačných článkov s problematikou regionálneho rozvoja a jeho plánovania. Okrem projektov VEGA, KEGA a APVV, kde bol hlavným riešiteľom i spoluriešiteľom, sa podieľal na viacerých projektoch spolupráce s praxou na lokálnej i regionálnej úrovni. Bol členom odborných pracovných skupín pri Úrade vlády SR a Úrade Prešovského samosprávneho kraja. Nadobudnuté poznatky pretavil ako spoluautor do podoby troch vysokoškolských učebníc – Regionálny rozvoj pre geografov (2010), Trh práce a politika zamestnanosti pre geografov (2015) a Turistika a jej formy (2015), za ktorú získal v roku 2016 Cenu rektora PU. V rokoch 2011 – 2014 bol členom Akademického senátu FHPV PU a od roku 2011 je vedúcim Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky.

Čo vás motivovalo k presvedčeniu študovať geografiu a kedy sa začal prejavovať váš záujem o tento odbor?

Geografia ma zaujímala už na základnej škole. Moje nedeľné dopoludnia boli nerozlučne späté s dokumentárnymi a cestopisnými seriálmi, venovanými blízkym i vzdialeným krajinám. Po večeroch som potom dlhé hodiny trávil nad Atlasom sveta, kde som tieto krajiny hľadal, ich hlavné mestá, najvyššie vrchy, pretekajúce rieky a ich prítoky na rozsiahlych nížinách. Táto spočiatku iba záľuba sa postupne počas gymnaziálnych rokov vyprofilovala ako potenciálna oblasť mojich budúcich štúdií. Prvým mojim skutočným geografickým počinom bola geografická olympiáda. Zameral som sa v nej na analýzu obyvateľstva okresu Humenné ako regiónu, z ktorého pochádzam. Pamätám si na večerné metodické porady s mojim otcom, ako to riešiť, na moje prvé kartografické výstupy v podobe kreslených máp, ale aj prvé skriptá z geografie, v ktorých vraj má byť to povestné know-how, ako na to. Na tieto moje začiatky si vždy rád spomínam.

Ako si spomínate na svoje vysokoškolské štúdiá v Bratislave?

Rozhodnutie pre štúdium geografie na Prírodovedeckej fakulte UK bolo pomerne jednoduché. V tomto čase bolo totiž jednodoborové štúdium geografie iba v našom hlavnom meste. Konkurencia študentov z celého Slovenska bola veľká, avšak mojou veľkou devízou bola úspešná účasť na celoslovenskom kole geografickej

olympiády. Tak sa z mojich niektorých súperov stali spolužiaci. Geografickej olympiáde vďačím za prvé kroky tak v analytickom myslení, ako aj v kartografickej oblasti, tak dôležitej pre geografiu. Tieto skúsenosti som potom viackrát zúročil počas môjho vysokoškolského štúdia. Na roky prežité v Bratislave mám množstvo pekných spomienok, pretože okrem zaujímavého štúdia sme „my východniari“, ostávajúci na internáte aj cez víkendy, spoločne podnikali výlety do okolia mesta, či už na Devínsku Kobylu, Sandberg, Devínsky hrad, hrad Pajstún, ale i na Zlaté Piesky či Karloveské rameno pri Dunaji. Nezabudnem na zahraničnú exkurziu v roku 1996 v južnej časti Rakúska, organizovanú mojim otcom ako pracovníkom Okresného úradu v Humennom pre starostov okresu. Mal som tak možnosť vidieť v praxi, ako vyzerá skutočný regionálny rozvoj, podpora vidieckeho turizmu a agroturizmu, všetko to, čo som dovtedy poznal iba z prednášok a skript.

Čo vás viedlo k rozhodnutiu, že po vysokoškolskom štúdiu v Bratislave ste sa vrátili na východné Slovensko, prečo práve Prešov?

Ak mám pravdu povedať, Bratislava mi nikdy neimponovala. Som rodák z menšieho 35-tisícového mesta a na veľké mesto som si zvykal veľmi ťažko. Vnútorne som cítil, že ide iba o prechodnú etapu v mojom živote a že sa chcem vrátiť na východ Slovenska, kde mám rodinu, väčšinu priateľov a známych. Musím sa priznať, že Prešov som až tak nepo-

znal. Rozhodnutie pre toto mesto vyplynulo jednak z ponuky práce pre moju manželku, zubnú lekárku, ako aj zo skutočnosti, že v Prešove je dlhodobé etablované geografické vzdelávanie a poznal som tu aj kolegov, prof. Michaeli, prof. Matloviča a prof. Ištoka. S odstupom takmer dvoch desaťročí som toto rozhodnutie nikdy neoľutoval, pretože Prešov som si veľmi obľúbil, ale čo je hlavné, našiel som tu priateľov a priateľských ľudí, s ktorými pracujem a ktorým chcem poďakovať za ich nezištnú pomoc v prvých rokoch a krokoch môjho pôsobenia na Prešovskej univerzite.

Ktoré osobnosti z oblasti geografie vás najviac ovplyvnili?

Počas mojich vysokoškolských štúdií som mal možnosť stretnúť množstvo vynikajúcich pedagógov a najmä osobností. Spomínam si na nezabudnuteľné prednášky doc. Mičiana, prof. Paulova a zvlášť na prof. Lauka, ktorý bol mojim tutorom a, bohužiaľ, nás pre dva roky opustil. Po príchode na Prešovskú univerzitu moju ďalšiu vedeckú i pedagogickú činnosť výrazne ovplyvnili moji kolegovia a dovoľm si tvrdiť, že aj priatelia, prof. Michaeli, prof. Matlovič, prof. Ištok a prof. Harčár, ktorí mi nikdy neváhali podať pomocnú ruku a usmerniť radou.

V čom je podľa vás špecifické štúdium geografie?

Každé štúdium má svoje osobitosti. To geografické pracuje predovšetkým s fenoménom priestoru, ktorý

vytvára rámec pre aktivity človeka a jeho fungovanie. Lenže o priestore nestačí iba počuť na prednáškach alebo čítať v skriptách. Ak chceme priestor a procesy v rámci neho prebiehajúce skutočne pochopiť, je potrebné ho „zažiť“. A to je jedno zo špecifík štúdia geografie v podobe viacerých terénnych praktík, stacionárov, domácich i zahraničných exkurzií. Ďalším špecifikom je nadobudnutie osobitých kartografických zručností, ktoré umožňujú informácie o priestore adekvátnym spôsobom prezentovať. Mapa je tak univerzálnym komunikačným jazykom, ktorému rozumie aj laik. Z vlastnej skúsenosti môžem potvrdiť, že správne zvolená mapa dokáže povedať viac ako suchý text, tabuľka alebo graf, pretože hovorí v súvislostiach. Postačí jedna zaujímavá mapa, dvaja ľudia a zaručene bude nasledovať diskusia.

Ktorá oblasť geografie je vám najbližšia?

Možno to bolo už výberom témy na geografickú olympiádu, no vždy som mal bližšie k humánnej geografii. Prírodné prostredie síce vytvára rámec, no mňa viac zaujíma človek, jeho aktivity a vplyv, ktorým toto prostredie pretvára a nanovo mu vtlačá svoju pečať. Začalo to jednoduchou analýzou obyvateľstva okresu Humenné, pokračuje to snahou porozumieť zložitým a komplexným vzorcom správania sa človeka v priestore a čase v rámci meniacich sa podmienok. Snažím sa pochopiť a nájsť príčiny, prečo sa niektorým regiónom darí a iné napriek evidentným snahám stagnujú. F. A. Chateaubriand už v roku 1811 vo svojom *Cestopise z Paríža do Svätej zeme* a späť napísal „jeden okamih stačí na to, aby sme kvôli záberu krajiny načrtli strom, nakreslili zručaniny, ale celé roky sú veľmi krátke na to, aby sme preštudovali spôsob života ľudí a dôkladne preskúmali vedu a umenie“.

Participovali ste počas vašej profesijnej dráhy na rozvojových projektoch aj v praxi?

Záujem o problematiku rozvoja regiónov a odhalenie ich rozvojového potenciálu s cieľom ho čo najlepšie využiť, sa pretavilo aj z rýdzo teoretickej a empirickej roviny do roviny

aplikačnej. Môžem spomenúť zopár príkladov spolupráce s praxou. Mojou prvou skúsenosťou bolo opäť mesto Humenné. V roku 2002 som sa spolupodieľal na príprave jeho strategického plánu rozvoja. Ďalšia moja spolupráca sa v roku 2008 orientovala už na rozvoj Prešovského kraja. Išlo o Územnú prognózu regiónu Prešov – disponibilnosť územia Prešovského kraja pre vstup investorov a Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2008 – 2015. V nasledujúcom roku to bola spolupráca v oblasti územného rozvoja v podobe Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja. Na úrovni NUTS 2, teda celého východného Slovenska, som sa v roku 2006 podieľal na príprave dokumentu *Integrovaná štúdia ďalšieho rozvoja regiónu Slovensko – Východ* a mojím ostatným počínom bola v roku 2015 participácia na príprave *Investičného sprievodcu – Východné Slovensko*, ESIG.

Ako najradšej relaxujete, keď máte chvíľku pre seba?

Práca vysokoškolského vedca/pedagóga je nerozlučne spätá s každodenným kontaktom s kolegami a študentmi. Stále s niekým komunikujete, niečo vysvetľujete, niečo riešite. Preto je pre mňa najväčším relaxom ticho prírody kombinované s dobrou knihou. Vzácnosť týchto chvíľ spočíva v ich ojedinelosti, preto sa ich snažím vychutnávať naplno. Dôležité je si nájsť aj počas pracovného dňa aspoň krátku chvíľu na stíšenie a vyjsť si do svojej „pomyselnej púšte“. Voľné chvíle trávené s manželkou a dcérou už dlhé roky venujeme poznávaniu Slovenska a jeho zákutí. V tomto smere ďakujem geografii, pretože mnohé lokality som prvýkrát navštívil ako súčasť itinerára exkurzií s našimi študentmi.

Aké sú vaše ďalšie pracovné plány v kontexte regionálneho rozvoja?

V najbližšom čase by som chcel s kolegami pripraviť pre študentov vysokoškolskú učebnicu, venovanú regionálnemu rozvoju, jeho faktorom, disparitám a cezhraničnej spolupráci. Ďalšie plány budú zá-

visieť od úspešnosti pri podávaní projektov. Rád by som sa i naďalej venoval oblasti regionálneho rozvoja, no uvítal by som aj „vedecké osvieženie“ v trochu exotickerejšej problematike, akou bola napr. spolupráca s prof. S. Brunnom z Univerzity v Kentucky pri hodnotení československých (1983 – 1992), slovenských a českých (1993 – 2002) poštových známok z pohľadu fragmentačnej a integračnej teórie. Z dlhodobého hľadiska by som chcel svojou prácou prispieť k budovaniu pracoviska, na ktorom pôsobím, tak ako to vždy zdôrazňoval prof. Harčár slovami, že dobre fungujúca katedra má predstavovať model úplnej rodiny. Majú tu byť starí rodičia, ktorí majú skúsenosti a vedia poradiť, rodičia, ktorí majú víziu a sú pri najväčšej sile a deti, ktoré síce robia chyby, ale majú sa od koho učiť a sú zárukou kontinuity.

Váš odkaz pre študentov, prečo študovať práve geografiu.

Geografia pracuje v prvom rade s priestorom a časom. Ak však budeme nazerať na javy a procesy iba solitérne, strácame vzájomné súvislosti a častokrát aj ich podstatu. A tu pomáha geografia prostredníctvom jej ďalšej črty, ktorou je syntetickosť. Bez syntetického myslenia a myslenia v súvislostiach nie je možné v súčasnom fragmentovanom svete nájsť uspokojivé odpovede. Študenti, nech teda budete po absolvovaní štúdia pracovať v rámci akejkoľvek profesie, vždy budete potrebovať adekvátne zanalizovať konkrétnu situáciu, pochopiť vzájomné súvislosti, správne sa rozhodnúť a prijať príslušné opatrenie. A práve myslenie v súvislostiach s príslušnou dávkou intuície vám dáva tu pomyselnú konkurenčnú výhodu voči ostatným.

Zhovárala sa: PhDr. Katarína MAYER, PhD.
FHPV PU

Foto: archív doc. RNDr. Radoslav KLAMÁR, PhD.

ROZHOVOR S ÚSPEŠNÝM ABSOLVENTOM

Jedným z úspešných absolventov Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove je Mgr. Marcel Lux, ktorý počas vysokoškolského štúdia hrával za VK MIRAD PU Prešov. V roku 2014 získal s klubom striebro v Slovenskom pohári, v roku 2015 sa stal majstrom SR a v roku 2017 zavŕšil svoje pôsobenie v domácom klube ziskom prvého miesta v Slovenskom pohári. Momentálne hráč volejbalového klubu Indykpol AZS Olsztyn – Plusliga, Poľsko, a reprezentant Slovenskej republiky vo volejbale.

Marcel, mohol by si povedať, čo ťa motivovalo prísť študovať na Fakultu športu PU v Prešove? Čo bolo dôvodom výberu tejto fakulty?

Na Fakulte športu PU v Prešove som sa rozhodol študovať aj kvôli tomu, že som rodený Prešovčan a hrával som tu volejbal od svojich 10 rokov. Hlavným motívom bolo obohatiť moje vedomosti v športovej oblasti a vzdelávať sa tak v anatómii, fyziológii, športovej psychológii, v samotnej kondičnej príprave či prípadnej strave, čo mne ako profesionálnemu športovcovi mohlo pomôcť k napredovaniu (a aj pomohlo :-D).

Ako si spomínaš na tvoje vysokoškolské štúdium?

Spomienky sú ešte čerstvé, keďže som štúdium úspešne ukončil ešte len pred rokom. Týchto 5 rokov neberiem v žiadnom prípade ako stratených (ako tomu niekto zvykne hovoriť), ale ako 5 rokov, za ktorých som naberol neuveriteľné

kvantum vedomostí a skúseností, no predovšetkým som zažil aj veľa zábavy s priateľmi, ktorých som si našiel za ten čas požechnane.

V čom ťa na tvoju profesijnú dráhu pripravilo štúdium na FŠ PU v Prešove? Ako ťa štúdium obohatilo?

Naučil som sa veľa o ľudskom tele, ako funguje, akým spôsobom ho pripraviť na záťaž či ako regenerovať a správne sa stravovať. No v neposlednom rade som sa tiež naučil komunikovať a vyjadrovať sa pod stresom, tlakom.

Ak by si mohol, čo by si odkázal, resp. poradil ostatným študentom našej univerzity?

Chcel by som im odkázať, aby sa vzdelávali a pracovali na sebe aj mimo akademickej pôdy a mysleli už tak na svoju budúcnosť od nástupu na vysokoškolské štúdium.

Zhovárala sa: Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.
FŠ PU

Foto: Archív Mgr. Marcela Luxa

ERASMUS NA KARLOVEJ UNIVERZITE

Karlova univerzita ponúka študentom veľa možností a osobne sa mi veľmi páčil nastavený systém vzdelávania. Osobitne by som vyzdvihla predmety, ktoré boli praktické. Bola to skvelá skúsenosť a Praha mi navždy ostane v srdci.

Pred odchodom na mobilitu som vybavila všetky dôležité veci a mohla som ísť. Spočiatku som, prirodzene, mala obavy, bála som sa, ako tam prídem, ako si poradím s ťažkým kufrom, ako sa dostanem na internát, ako to bude na škole, skrátka, bála som sa, či všetko vyjde, ako má. Samozrejme, všetko dopadlo dobre. Prvé dva týždne, keď som ešte nemala školu, som sa zoznamovala s Prahou a s tým, ako to tam funguje, aká je doprava, naučila som sa, ako funguje metro, vybavila som si ďalšie potrebné veci, lístok na dopravu, bola som na zápise v škole. Postupne som si pozapísala aj predmety. Nebolo ľahké všetko hneď pochopiť, ale nakoniec sa všetko podarilo. Ako študenti z inej krajiny si volíme predmety iba zo študijného programu, bez toho, aby sme boli v ich akademickom systéme, a preto vôbec nevieme, či sa dané predmety vyučovať budú a či je kapacita pre nás dostačujúca.

Preto sa stalo, že predmety, ktoré som mala, sa buď nevyučovali, alebo som ich mala rozhodene na celý týždeň, od rána do večera s veľkými pauzami, čo bola istá forma dane za Erasmus.

Po získaní prístupu do SIS (študentský informačný systém) som si pozrela všetky možné predmety a vyskladala som si rozvrh podľa seba a ostatné dni som spoznávala Prahu a pripravovala sa do škôl (domácej aj zahraničnej). Veď som tam prišla aj kvôli mestu.

Väčšinu predmetov mi učitelia dovolili navštevovať. Našli sa však aj také predmety, ktoré sa navštevovať nedali, pretože mi učitelia napríklad nedovolili používať materinský jazyk, ale vyžadovali iba češtinu. Na Karlovej univerzite síce platí, že slovenčina a čeština sú rovnocenné jazyky, ale v prípade jazykovo zameraných odborov sa na to netreba spoliehať.

Mala som tam zaujímavé predmety,

ako napríklad CAT nástroje, lokalizáciu a strojový preklad, umelecký preklad, konverzácie s lektormi, slovenské reálie a lingvoreálie a iné. Zaujímavé bolo, že boli zamerané čisto na prax. Učitelia boli všeobecne veľmi zodpovední a nápomocní a študentov vnímali ako rovnocenných partnerov.

Rôzne predmety majú rôzne množstvo kreditov a trochu mi trvalo, kým som sa v systéme zorientovala. Skúšky boli silne zamerané na prax, teória sa od študenta nevyžadovala, lebo sa počítalo s tým, že keď zvládne praktickú stránku problému, potom teoretický základ má dostatočný. Viete text dobre preložiť a použili ste tam rôzne prekladateľské prístupy? Pravdepodobne ste pochopili teóriu. Nič viac netreba. Veľmi sa mi páčil systém školy, napríklad prihlasovanie do akýchkoľvek počítačov školy pomocou konta a nie štýlom, že študent hľadá, pri ktorom počítači sedel naposle-

dy. Taktiež ma zaujala materiálna vybavenosť univerzity. Množstvo knižníc, o akých sa mi ani nesnívalo. V študovni sa nachádzala aj kopírka, ktorá veľmi inteligentne funguje na váš ISIC.

Praha ponúka študentom aj množstvo študovní mimo školy. Niektoré sú veľmi pekné a otvorené aj v noci. Podmienkou väčšinou je, aby ste si dali aspoň jeden nápoj a môžete tam byť dovtedy, dokedy chcete, len musíte byť ticho.

Škola je blízko Staromestského námestia, každý deň som tadiaľ chodila a užívala som si atmosféru. Pomaly som sa už v Prahe vyzнала. Navštívila som kopec pamiatok, Národné divadlo – ako študentke Karlovej univerzity som dostala lístok za dve eurá na operu *Carmen* a rovnako aj na veľmi pekný balet. Užívala som si, že som tam a že sa nemusím ako turisti ponáhľať, aby som si za dva dni pozrela tie najatraktívnejšie pamiatky. Prešla som mesto z každej strany. Navštívila som reštaurácie, kaviarne, no hlavne ma zaujímala história. Zúčastnila som sa noci kostolov a pozrela som si vyše 20 pražských kostolov.

Ťažšie obdobie prišlo so skúškami, ani nie tak kvôli učivu, ale kvôli tomu, že som musela ísť na skúšky aj v Prahe, aj doma.

Bolo to pekné obdobie, budem na to rada spomínať. Už je mi aj smutno. Akosi som skoro zabudla na to ťažké a ostala iba taká romantická spomienka na Prahu. Musela som sa vrátiť do reality. Ale som veľmi vďačná za takúto možnosť. Dovoľia vám niekam ísť, dajú vám na to peniaze. Aj tak je kopec ľudí, ktorí túto možnosť nevyužijú. V minulosti sa tak neboli také možnosti, vravia ľudia. A ja som bola, lebo som mohla. Viem, že pobyt na Karlovej univerzite sa mi zapáčil hlavne vďaka detailom, ale tie detaily dohromady tvoria jeden úžasný celok. Takú školu má študent rád a rád do nej chodí. To sa ani nedá opísať, treba to vyskúšať.

Barbora FRITZOVÁ
študentka FF PU

KONFERENCIA OČAMI ŠTUDENTKY

V minulom školskom roku 2017/2018 sa v srdci Liptova sa konal tretí ročník konferencie „Mestský cestovný ruch“ v Hoteli Jánošík v Liptovskom Mikuláši, na ktorom sa zúčastnila študentka Fakulty manažmentu, dnes už absolventka Mgr. Anna Brezinová.

Odbornú konferenciu, spojenú s workshopom „Mestský cestovný ruch“, zameranú na tvorbu a inovácie produktov v oblasti kultúrneho cestovného ruchu, otvoril primátor Liptovského Mikuláša Ján Blcháč. Konferencie sa zúčastnili zástupcovia samosprávy, kultúrnych inštitúcií a organizácií, ktoré sa podieľajú na tvorbe produktov cestovného ruchu v meste Liptovský Mikuláš. Čestné občianstvo mesta in memoriam bolo udelené Alojzovi Lutonskému, ktorý sa významným spôsobom zaslúžil o vybudovanie lyžiarskeho strediska Jasná a ktorý bol jedným z prvých propagátorov cestovného ruchu na Slovensku. Obsahovo sa produkty v cestovnom ruchu pre mesto zamerali na rodiny s deťmi. Linda Šimunová, zástupkyňa Informačného centra mesta, ozrejmila, ktoré atrakcie a aktivity sú súčasťou tohto produktu a aké kroky je potrebné urobiť do budúcnosti. Vedúca oddelenia marketingu a podnikania na mestskom úrade v Liptovskom Mikuláši Soňa Višňovská vo svojom príspevku prezentovala, aké kultúrne a športové podujatia mesto pravidelne organizuje. Zvlášť spomenula produkt Mikulášske leto, počas ktorého bolo v roku 2017 zorganizovaných 84 podujatí. Ako ďalší sa účastníkom konferencie prihovoril Jaroslav Hric, riaditeľ mestského Múzea Janka Kráľa. Priblížil aktivity múzea, pod správu ktorého patrí okrem samotného múzea Mikulášska synagóga, Expozícia Tatrín a Žiadosti sloven-

ského národa a Mikulášska mučiareň, ktorá je spomienkou na legendárneho zbojníka Juraja Jánošíka. Konferencia mala medzinárodnú účasť vďaka pozvaným hosťom z Českých Budějovic, ktorí obohatili účastníkov konferencie skúsenosťami z organizácie multizánrového kultúrneho festivalu Město lidem, lidé městu. Súčasťou konferencie bol workshop zameraný na analýzu silných a slabých stránok produktov mestského cestovného ruchu, v rámci ktorého pod vedením odborných lektorov prebiehala inovácia doterajších produktov. Na záver konferencie z úst prítomných zaznelo, že výhodou mesta a taktiež aj regiónu je silná letná aj zimná sezóna a pestrá ponuka atraktivít. Podľa prezidentky Asociácie informačných centier na Slovensku Ivony Fraňovej mestu nechýba nič. Avšak je potrebné existujúcu ponuku viesť predajť, dať jej atraktívnu podobu a vhodne prepojiť jednotlivé prvky. Taktiež zdôraznila dôležitosť spolupráce a vzájomnej podpory medzi organizáciami a podnikateľmi v cestovnom ruchu. Mesto v spolupráci s Informačným centrom a ďalšími organizáciami plánuje pokračovať v organizácii konferencie s workshopom na tému Mestský cestovný ruch aj v nasledujúcich rokoch.

Mgr. Anna Brezinová
absolventka FM PU
PaedDr. Milena Švedová, PhD.
FM PU

SOCIÁLNA PRÁCA BEZ PREDISUDKOV

V dňoch 17. až 22. júna 2018 sa v prímorskom meste Selce v Chorvátsku konal druhý ročník medzinárodnej vedeckej konferencie s názvom Sociálna práca bez predsudkov. Minuloročný, prvý ročník zastrešoval Inštitút edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove.

Štafetu organizovania druhého ročníka tento rok prevzala Katedra sociálnej práce Filozofickej Fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach v spolupráci s tradičnými partnermi University of Zagreb, InTech – Open science, Allensbach University, Lehrstuhl für Wirtschaftsrecht, The European Association of Schools of Social Work (EASSW) a Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Pedagogiczny. Zámerom druhého ročníka konferencie bolo prezentovať možnosti a obmedzenia sociálnej práce v teórii a v praxi a súčasne vytvoriť tvorivý a inšpiratívny priestor pre prezentovanie problémov diskutovaných ako

v akademickom, tak i praktickom prostredí. Téma konferencie vytvorila priestor pre diskusiu o súčasných slovenských, ale i európskych problémoch. Diskusia prezentujúcich členov a členiek Inštitútu edukológie a sociálnej práce FF PU v Prešove zároveň zdôrazňovala i vybrané témy sociálnej práce, ktoré sú predmetom riešenia dvoch aktuálne prebiehajúcich projektov VEGA na inštitúte: VEGA – 1/0134/17 Význam hodnotovej orientácie – očakávania a perspektívy mladej generácie z hľadiska jej uplatnenia na trhu práce, ktorého hlavnou riešiteľkou je prof. PhDr. Beáta Balogová, a VEGA č.1/0288/17

s názvom Faktory inštitucionalizácie školskej sociálnej práce, ktorého hlavnou riešiteľkou je Mgr. Michaela Skyba, PhD. Konferenčné príspevky budú publikované v medzinárodnom vedeckom zborníku. Záverom tak môžeme hovoriť už o druhom úspešnom medzinárodnom vedeckom podujatí, ktoré otvorilo diskusiu o najaktuálnejších témach sociálnej práce a súčasne poskytlo priestor pre spoluprácu medzi odborníkmi a odborničkami v domácom, ale i medzinárodnom prostredí, s dôrazom na multikulturalitu.

Mgr. Ľubica LIBÁKOVÁ
doktorandka FF PU

LETNÁ STÁŽ V ZAHRANIČÍ

Odhodlanie zrealizovať svoju študentskú mobilitu v zahraničí, prostredníctvom programu Erasmus+, nám trvalo dlhšie. Vypísanie prihlášky, podanie všetkých potrebných dokumentov a úspešné výberové konanie umocnilo v nás definitívne rozhodnutie, že sa ide do Brna.

Po absolvovaní skúšok z letného semestra akademického roku 2017/2018 sme už boli na sto percent presvedčené a pripravené na cestu do susednej krajiny – Českej republiky. Pre obe z nás to bola mimoriadna výzva skúsiť niečo nové. Po príchode do krásneho českého mesta Brno sme sa ubytovali blízko nemocnice a začalo sa naše „letné dobrodružstvo“. Od prvého dňa na Klinike anestéziológie, resuscitácie a intenzívnej medicíny FN Brno (KARIM), ktorá bola našim prvým pracoviskom, nás prijali doslova s otvorenou náručou. Personál k nám bol veľmi prívetivý, priateľský a ochotný pomôcť. Počas absolvovania praxe na tomto oddelení sme sa učili realizovať ošetrovateľskú starostlivosť u pacientov s poruchami vedomia, komunikovať s nimi prostredníctvom bazálnej stimulácie a tiež rešpektovať špecifiká

súvisiace so starostlivosťou o týchto pacientov. Naším druhým oddelením, kde sme pracovali, bola Klinika detskej chirurgie, ortopedie a traumatológie FN Brno (KDCHOT). Keďže obe inklinujeme k detskému oddeleniu, na toto pracovisko sme sa veľmi tešili. Opäť sme sa stretli s veľmi priateľským a vládnym správaním personálu, ktorý nám pomohol zdokonaľovať naše zručnosti v ošetrovateľskej starostlivosti o detských pacientov. Chirurgia má viacero špecifik, najmä čo sa týka detí a starostlivosti o nich a vykonávaní niektorých operačných zákrokov. Počas 2-mesačnej letnej stáže v nemocnici v Brne sme zažili množstvo úsmevných dní, či už na pracovisku, alebo vo voľnom čase. Spoznali sme rôzne zákutia mesta Brno, nových ľudí, získali nové priateľstvá, ale najmä vybudovali medzi sebou pevné kamarátstvo. Ak by sme

mali možnosť znova absolvovať stáž v zahraničí, určite by sme neváhali. Pretože sme získali nové pracovné skúsenosti, overili si svoje teoretické vedomosti v praxi, upevnili jazykové znalosti, vyskúšali si prácu na modernizovaných pracoviskách v erudovanom ošetrovateľskom tíme, porovnali si systém práce sestier v Českej republike a na Slovensku, spoznali krajinu a jej kultúru. A čo odkazujeme ostatným študentom, ktorí sa ešte len rozhodujú? Neváhajte, pretože stáž je školou samostatnosti, ale najmä veľkou pracovnou skúsenosťou, ktorú oceníte pri hľadaní práce v zdravotníctve.

Katarína KALÁVSKÁ
Katarína KALAFUTOVÁ
študentky FZO PU
PhDr. Gabriela KURIPLACHOVÁ, PhD.
FZO PU

ODBORNÁ STÁŽ VĎAKA ERASMUS+

Mgr. Veronika Čabinová a Mgr. Erika Onuferová, interné doktorandky Katedry financií FM PU, absolvovali v letných mesiacoch júl – august 2018 prostredníctvom programu ERASMUS+ odbornú dvojmesačnú stáž v Pardubiciach v medzinárodnej spoločnosti FOXCONN CZ, s. r. o.

Táto spoločnosť je registrovanou obchodnou značkou spoločnosti Hon Hai Precision Industry Company, Ltd., ktorá je uznávaným globálnym lídrom v poskytovaní kompletných riešení v oblasti IT a produkcie spotrebnej elektroniky až po výrobu súčiastok pre komunikačné a elektronické zariadenia. Vyrába všetky komponenty osobných počítačov, s výnimkou mikročipov. Bola v Pardubiciach založená v roku 2000 ako regionálna výrobná centrála skupiny FOXCONN v Európe, ktorá každým rokom úspešne rozširuje oblasť svojej produkcie – finálnu montáž osobných počítačov. V súčasnosti pôsobí v Pardubiciach pod záštitou tejto značky až 7 spoločností. Spoločnosť je otvorená spolupráci s vysokými školami (predovšetkým Univerzitou Pardubice), preto ponúka niekoľko možností, ako sa môžu študenti zapojiť a rozvíjať vzájomnú kooperáciu, napr. aj vo forme jedno-ročných trainee programov, absolvovaných na rôznych oddeleniach. Snahou je vytvoriť dlhodobější vzťah, založený na odovzdávaní vedomostí a skúseností z praxe. Pre študentov, ktorí s firmou spolupracujú, sa otvára i možnosť získania pracovného miesta, ktorá bola na konci absolvovania stáže prekvapivo ponúknutá aj nám. Po úvodnej komunikácii a dohode s administrátorkou externej komunikácie a PR tejto spoločnosti sme boli priradené priamo na finančné oddelenie (Mgr. Veronika Čabinová) a oddelenie cost managementu (Mgr. Erika Onuferová), ktoré bolo svojím zameraním najviac príbuzné záujmovej oblasti nášho doterajšieho i budúceho doktorandského štúdia. Pod dohľadom odborných

mentorov a veľmi príjemného kolektívu sme tak na jednotlivých oddeleniach vykonávali nám pridelené úlohy (od rôznych administratívnych podporných prác cez podporu pri reportingu a analýze štruktúry nákladov jednotlivých stredísk spoločnosti až po prácu v systéme ERP SAP), participovali sme na riadení pridelených projektov, zúčastňovali sa pravidelných pracovných meetingov či školení a snažili sa získavať čo najviac skúseností, využiteľných v každodennej vedeckej a pedagogickej činnosti či v budúcom profesijnom živote.

Aj napriek tomu, že absolvovanie odbornej stáže v zahraničí je jednou z podmienok úspešného ukončenia doktorandského štúdia, túto situáciu sme nepovažovali za stresujúcu nevyhnutnosť, práve naopak, vnímali sme to ako obrovskú príležitosť, ktorá napokon prekonala naše očakávania. Absolvovanie odbornej stáže hodnotíme veľmi kladne, nakoľko sme mali možnosť nahliadnuť nielen do komplexného fungovania celej firmy, ale predovšetkým jej jednotlivých oddelení. Získali sme tak

všeobecne širší rozhľad, množstvo praktických znalostí a skúseností, ktorých nedostatok v súčasnom neľahkom profesijnom svete znižuje predpoklady žiaduceho kariérneho rastu a lepšieho uplatnenia sa v praxi. Taktiež sme spoznali veľa skvelých ľudí a získali tak nových priateľov, spoznávali kultúru, prírodu a okolie Pardubíc i blízkeho okolia. Chceme sa preto poďakovať našim fakultným, ale i univerzitným ERASMUS+ koordinátorom za počiatočné osmelenie, ústretový prístup a neustálu ochotu pomôcť, vďaka čomu sme úspešne zvládli túto úžasnú príležitosť, ktorú vrelo odporúčame i ďalším nerozhodným študentom nielen FM.

Mgr. Veronika ČABINOVÁ
Mgr. Erika ONUFEROVÁ
doktorandky FM PU

SLOVENSKO A SVET OČAMI ZNÁMEHO REPORTÉRA ANDREJA BÁNA

Pod záštitou vydavateľstva Absynt v spolupráci s Fondom na podporu umenia sa 3. októbra na Prešovskej univerzite v Prešove konal Putovný festival reportážnej literatúry, prostredníctvom ktorého sa študentom PU predstavil aj známy slovenský fotograf a reportér Andrej Bán.

Andrej Bán začína ako fotograf za bývalého režimu. Vychádzal z humanistickej povojnovej fotografie, fotografoval ľudí, fascinovali ho aj čiernobiely fotografie. Spojenie fotografie a reportáže zhmotnil v niekoľkých pútavých knihách. Dve najnovšie publikácie predstavil všetkým zúčastneným v rámci besedy v Univerzitnej knižnici PU. Reportážna kniha *Slon na Zemplíne* je intímny svedectvom nielen o krajine, ale aj ľuďoch, ktorí žijú svoje životy v dedinách a mestečkách ďaleko za horizontom všeobecnej pozornosti. Druhá kniha, ktorú Andrej Bán predstavil publiku, má názov *Na juh*

od raja. Autor v nej prináša 82 čiernobielych dokumentárnych fotografií z 25 krajín, ktoré navštívil za uplynulých 25 rokov. V knihe nájdete okrem unikátnych fotografií aj pútavé texty o živote v regiónoch, ktoré boli postihnuté vojnami, exodmi, etnickými a náboženskými konfliktami či prírodnými katastrofami. „Knihu tvorím ako sled filmových obrazov a texty píšem tak, aby umožnili čitateľovi predstaviť si priebeh deja,“ prezradil autor počas besedy svoje tvorivé postupy a taktiež potvrdil, že všetky jeho fotografie v sebe nesú značnú mieru autenticity. „Fotografujem, ale

nearanžujem, žiadna z fotografií nevzniká tak, aby som ľuďom nakázal, ako sa majú tváriť, čo majú robiť a podobne. Takisto je to aj pri texte: s ľuďmi vediem dialógy, veci si nahrávam a snažím sa zachytiť všetko, čo mi hovoria.“ Diskusia so skúseným novinárom bola obohatením nielen pre študentov odboru mediálne štúdiá, ale pre všetkých účastníkov besedy. „Som rada, že som na túto besedu prišla. Zaujali ma hlavne autentické zážitky z novinárskeho života pána Andreja Bána, páčil sa mi jeho živý a pútavý prejav. Vďaka tejto besede som získala novú chuť a motiváciu do štúdia a rozšírila som si svoje obzory,“

povedala pre Unipo Press študentka mediálnych štúdií Petra. Reportérove skúsenosti a zážitky z novinárskeho života študentov i vyučujúcich zaujali, po rozhovore s moderátorkou Martou Součkovou dostali aj oni priestor na otázky. Študentov zaujímali najmä aktuálne slovenské témy spojené vraždou investigatívneho novinára, pýtali sa tiež na rady a motiváciu, prečo je

dnes potrebné študovať žurnalistiku. Okrem Prešova navštívil Andrej Bán v rámci Putovného festivalu reportážnej literatúry aj niekoľko iných slovenských miest.

Daniela HANDLOVIČOVÁ
Emília HUMEŇANSKÁ
študentky FF PU
Foto: UK PU

VÔBEC NIE SME MINI...

Svoju históriu začala Futbalová miniliga Prešovskej univerzity v Prešove písať počas letného semestra 2012/2013. Myšlienka založenia ligy v malom futbale vznikla v izbe „starého“ internátu štyrom študentom Fakulty športu. V týchto priestoroch už vzniklo mnoho skvelých myšlienok, avšak nie vždy sa podarí premeniť dobrý nápad na realitu.

V tomto prípade sa to podarilo a do prvého ročníka sa prihlásilo hneď 16 mužstiev, čo muselo prekvapiť aj toho najväčšieho optimistu. Veľkým plusom bola aj spolupráca s koordinátorom podobnej ligy v Brne. Aj vďaka tomuto partnerstvu sme zaviedli v tom čase skvelé novinky, ako súpisový zápas, najlepších strelcov, oslovili sme rozhodcov ohľadom pomoci počas zápasov, nadviazali sme spoluprácu so Slovenskou asociáciou univerzitného športu. Dokonca sa nám podarilo stať členmi Slovenského zväzu malého futbalu, ako jedinej univerzitnej ligy na Slovensku. Futbalová miniliga PU sa rodila ako malé dieťa. Vďaka dobrej opatere sa dnes teší obrovskému záujmu študentov, a to nie len tých z PU.

V zimnom semestri 2018/2019 sa uskutočnil už 12. ročník Futbalovej miniligy PU je v tomto ročníku rozdelená do dvoch skupín, a to na 1. ligu a 2. ligu. Keďže sa nám prihlásilo 15 družstiev, tak v 1. lige sa nachádza sedem družstiev, a to: ŠK MAŠINY, FK CRVENA ZVEZDA, TIGRI CZ, JAŠČURKY, BS&VS, DIXIELAND, ŠK MAŠI-

NY ACADEMY. V druhej lige je 8 družstiev: PANAMA BOYZ, UKR-BOYS, OTOOMANY, SPARTUK, ABSOLUT TEAM, FC FILO, FC ŠLIFKARE a LEGIA. V skupinách sa hrá systémom každý s každým. Zo skupín sa ďalej postupuje do play off, kde z 1. ligy postupuje prvých päť družstiev a z druhej ligy prvé tri družstvá. Štvrťfinále a semifinále sa odohrá na 2 zápasy. Finále a súboj o 3. miesto už len na jeden. Prvé zápasy sú naplánované na 8. 10. 2018. Hracie dni budú každý týždeň pondelok až streda v čase od 17.00 do 21.00 hod. Celkovo je zatiaľ prihlásených 171 hráčov. Finálový zápas sa vždy nesie v znamení veľkého nasadenia, čo láka vždy viac a viac divákov, pre ktorých sú vždy prichystané súťaže, kde hrajú o vecné ceny. Každé mužstvo by rado zdvihlo nad hlavu putovný pohár, ale to sa podarí len víťazom, preto sú finálové zápasy také atraktívne. Taktiež v každom ročníku sú odmenení všetci hráči miniligy rôznymi cenami a pre víťazov sme tu už mali polokoše, tričká, mikiny, bundy a vždy sa snažíme vymyslieť niečo nové.

V rámci jednotlivých ročníkov sme si vždy pripravili pre účastníkov nejakú novinku, teraz to nesmie byť inak, a preto sme spustili novú stránku www.miniligapu.sk, ktorá je oveľa prehľadnejšia, rýchlejšia a bez chýb beží aj na zariadeniach s operačným systémom Android. Na tejto stránke budú zverejňované všetky výsledky, štatistiky zo zápasov a pod. Veľkou výhodou našej miniligy je, že každý študent, ktorý hrá našu miniligu, má možnosť si zapísať predmet futbal, za ktorý získa 1 kredit. Diváci si taktiež prídu na svoje, okrem napínavých zápasov sa môžu občerstviť v pivárni Malá Marakana, hneď vedľa multifunkčného ihriska PU pri Toryse. Tešíme sa na vás.

Bc. Štefan ŠTIEBER
študent FŠ PU
Foto: archív futbalovej miniligy

BAVME DETI ATLETIKOU

Študenti Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove pod záštitou projektu Detskej atletiky organizovali podujatie pre deti materských a základných škôl. Prínosom bolo poskytnúť študentom možnosť získať nové skúsenosti z organizácie športového podujatia a získať poznatky z interakcie detí a mládeže.

Atletika v súčasnosti získava čoraz väčšiu pozornosť vďaka úspechom slovenských atletických reprezentantov na úrovni svetového meradla. Aj napriek týmto úspechom deti neprejavujú záujem o atletiku. Podstatou organizovania podujatí pre deti je poukázať na pozitívne emócie, ktoré pri športovaní vznikajú a vštípiť im význam pohybu a jeho účinky na organizmus.

V Prešove sa pre deti organizuje čoraz viac podujatí. Podujatia boli vytvorené na spropagovanie pro-

jektu Detskej atletiky, ktorý funguje po celom Slovensku už niekoľko rokov, a vytvorenie možnosti malým atlétom pretekať a zažiť radosť z pohybu. Samozrejme, účasť študentov na jednotlivých podujatiach bola viac ako nápomocná pre obe strany. Organizátor pretekov získal pomocnú silu a študenti získali veľa skúseností z praxe.

Novovytvorené podujatie Prešovský polmaratón, ktorý sa konal 14. septembra v srdci Šariša, priniesol Prešovu nové možnosti zabehať

si. Okrem možnosti pre dospelých bežcov si PHM v spolupráci s projektom Detskej atletiky, Slovenského atletického zväzu, Fakulty športu a Eperia Shopping Mall pripravili podujatie pre najmenších atlétov v Prešove a okolí. Podujatie dostalo názov „Minimaratón PHM“. Študenti Fakulty športu, konkrétne z odboru šport a zdravie mali za úlohu rozhodovať jednotlivé disciplíny detskej atletiky, ako je beh na 60 a 200 metrov, hod oštepom na cieľ, hod diskom, skokanský

sektor a prekážkový beh „formula“. Podujatie prebiehalo vo vonkajších priestoroch Eperia Shopping Mall v Prešove. Začiatok podujatia bol v ranných hodinách, kedy postupne prichádzali deti z rôznych prešovských materských a základných škôl. Prvé, čo si deti mohli vyskúšať, boli modifikované atletické disciplíny. Po ukončení hlavnej disciplíny sa prešlo k vyhlasovaniu výsledkov. Na konci podujatia študenti zhodnotili svoje pocity a postrehy, prínos z praxe. Práve takáto forma získavania poznatkov z praxe má pozitívny transfer pre ďalšie pôsobenie v odbore. Transfer teoretických poznatkov do praxe je prospešný počas štúdia. Vnímanie určitých zákonitostí, ktoré sa vyskytujú pri situáciách, kedy ich človek najmenej čaká, sú najintenzívnejšie a najjednoduchšie si ich zapamätáme. Deti sa prejavujú rôzne pri rôznych situáciách. Každé dieťa reaguje odlišne na rôzne podnety, ako napríklad pri štarte. Niektoré deti nesústredene pobejú popri štartovej čiare a niektoré zase reagujú len na pokyny učiteľa. To bola situácia, ktorú študenti mohli zaregistrovať počas podujatia. Prečo dieťa plače, ak nevyhrá? Vyskytla sa aj takáto situácia a študenti ju museli riešiť. Každá skúsenosť, dobrá alebo zlá, je prínosná pre každého študenta. Pokiaľ

študent nebude mať dostatočné skúsenosti z praxe, bude mať veľa problémov v praxi po dokončení štúdiu a dlhšie trvajúci čas, kým sa aklimatizuje. Je potrebné, aby každý zo študentov sám vyhľadával možnosti praxovať v odbore počas štúdia, lebo skúsenosti sú neprenosné. Dňa 29. 09. 2018 sa konalo prvé postupové kolo Detského štafetového krosu, ktoré sa uskutočnilo na Základnej škole Šmeralova v Prešove. Podujatie bolo usporiadané pre deti prvého stupňa základných škôl. Podobne ako na predchádzajúcom podujatí, mali študenti možnosť získať prax z organizácie outdoorového bežeckého podujatia pre deti. Preteky prebehli za sychravého počasia v areáli základnej školy. Zúčastnilo sa 30 detí, 6 študentov

odboru šport a zdravie a organizátori. Práve pravidelnou účasťou alebo organizáciou si človek utvára predstavu, čo je potrebné pri zvládnutí úspešnej organizácie podujatia. Človek si lepšie zapamätá konkrétne situácie, s ktorými bol v priamej interakcii, ako riadky v zošite počas odprezentovanej kapitoly v rámci štúdia. Taktiež získava väčšiu istotu v jednotlivých úkonoch a lepšiu zručnosť v špecializácii.

Mgr. Daniela LEÜTEROVÁ
doktorandka FŠ PU
Foto: Peter ČONTOŠ

FAKULTA ŠPORTU

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE

ISSN 1337-9208

9 771337 920002

www.napulze.unipo.sk